

Lietuvos garbės konsulas Stanley Balzekas, Jr., naujasis Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Marijus Gudynas, Asta Kleizienė, buvusi garbės vicekonsulė Marija Krauchunienė, buvęs garbės konsulas Čikagoje Vaclovas Kleiza.

A. Vertelkaitės nuotr.

LIETUVOS RESPUBLIKOS NAUJASIS KONSULAS PAGERBĖ BUVUSIO KONSULO PETRO DAUŽVARDŽIO ATMINIMĄ

Šių metų rugsėjo 26 d., minint buvusio Lietuvos generalinio konsulo Čikagoje dr. Petro Daužvardžio mirties metines, aplankytas jo kapas Šv. Kazimiero kapinėse, padėta gėlių. Dr. P. Daužvardžio atminimą pagerbti atvyko LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas, buvęs generalinis garbės konsulas Čikagoje Vaclovas Kleiza su žmona Asta, garbės konsulas Palm Beach Stanley Balzekas jaunesnysis, buvusi garbės vicekonsulė Čikagoje Maria Krauchunienė ir kiti.

„Petro Daužvardžio ištikimybė ir pasiaukojantis darbas Nepriklausomai Lietuvai nėra pamiršti. Šio ir kitų Lietuvos diplomatų, o taip pat daugybės aktyvių išeivijos veikėjų nuoseklus darbas ir kasdieninių pastangų dėka, per visą sovietinės okupacijos laikotarpį, Lietuvos laisvės byla išliko pasaulio Demokratijų darbotvarkėse“, – sakė Lietuvos generalinis konsulas Marijus Gudynas.

Dr. Petras Povilas Daužvardis (1985 m. lapkričio 16 d. – 1971 m. rugsėjo 26 d.) – JAV lietuvių visuomenės veikėjas, diplomatas, spaudos bendradarbis, teisės daktaras, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro kryžiaus kavaliereus.

1918–1922 m. studijavo Valparaiso universitete, vėliau jame dėstė lietuvių kalbą. 1924 m. baigė Georgetown universitetą Washington. 1943 m. teisės daktaras. 1920–1923 m. Lietuvių katalikų moksleivių susivienijimo sekretorius ir pirmininkas, Lietuvių darbininkų sąjungos sekretorius, Amerikos lietuvių Romos katalikų federacijos ir 1924–1925 m. „Lietuvos vyčių“ vicepirmininkas. 1920–1921 m. redagavo žurnalą „Tautos rytas“.

Nuo 1925 m. dirbo Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje: 1925 m. – Teisių skyriuje, 1927–1937 m. Lietuvos vicekonsulu New York, 1937 – 1961 m. – konsulu, o nuo 1961 m. iki mirties generaliniu konsulu Čikagoje. Lietuvos sovietinės okupacijos laikotarpio universitetuose ir lietuvių bendruomenei skaitė paskaitas Lietuvos nepriklausomybės klausimais, bendradarbiavo lietuvių ir amerikiečių spaudoje. Daugelio lietuviškų organizacijų veikėjas. P. Daužvardis visą gyvenimą vadovavosi principu: „gyvenk taip, kad po mirties liktum gyvas“.

JAV LB XX TARYBOS SESIJA

Atlanta. Rugsėjo 28-29 dienomis Atlanta mieste, GA, vyko JAV Lietuvių Bendruomenės XX Tarybos pirma sesija. JAV LB Taryba – aukščiausias JAV LB valdymo institutas, renkamas kas trejus metus, joje dalyvauja atstovai iš visų JAV LB apylinkių ir apygardų. Sesijoje buvo svarstomi įvairūs Bendruomenės veiklos klausimai, aptariami ryšiai su Lietuva ir su Amerikos valdžia, numatyti ateities darbai. Taryboje trejų metų kadencijai renkama JAV LB vykdomoji valdžia – pirmą kartą Bendruomenės istorijoje jos Krašto valdybos pirmininke išrinkta naujosios Amerikos

lietuvių imigracinės bangos atstovė, prieš 11 metų į JAV atvykusi Sigita Šimkuvienė-Rosen, gyvenanti New Haven mieste, CT.

Sesijoje dalyvavo Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis, Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktorius Arvydas Daunoravičius, Lietuvos ambasadorius JAV ir Meksikai Žygimantas Pavilionis, ministro patarėjai Simonas Šatūnas, Artūras Vazbys, kultūros atašė Evaldas Stankevičius, LR gen. konsulas New York Valdemaras Sarapinas, LR garbės konsulė Atlanta mies-

te Roma Kličienė, Lietuvių Fondo tarybos pirmininkas Marius Kasniūnas, XIV Lietuvių tautinių šokių šventės ruošos komiteto pirmininkas Marius Žiaugra.

Užsienio reikalų ministras A. Ažubalis pristatė pagrindinius Lietuvos užsienio politikos uždavinius ir energetinei nepriklausomybei užtikrinti vykdomus projektus bei ragino JAV lietuvius telkti paramą jiems įgyvendinti.

Ž. Pavilionis padėkojo už itin glaudų Bendruomenės bendradarbiavimą su ambasada Lietuvai strategiškai svarbiais klausimais ir paragino naująją Bendruomenės vadovybę būti dar aktyvesne.

SKUBIAI SUŠAUKTAME NATO POSĖDYJE PAREIKALAUTA NUTRAUKTI SIRIJOS AGRESIJĄ PRIEŠ TURKIJĄ

NATO spalio 3 d. pareikalavo nedelsiant nutraukti „agresyvius veiksmus“ prieš Aljanso narę Turkiją, reaguojant į incidentą, kai iš Sirijos paleisti minosvaidžių sviediniai užmušė penkis civilius Turkijos teritorijoje.

28 aljanso šalių ambasadoriai Turkijos prašymu vėlai vakare buvo sušaukti į skubų pasitarimą NATO būstinėje Briuselyje, siekiant aptarti šią ataką.

Pastarasis bombardavimas „kelia didelį susirūpinimą ir yra griežtai smerkiamas visų sąjungininkų“, sakoma NATO ambasadorių pranešime.

„Aljansas toliau palaiko Turkiją ir reikalauja nedelsiant nutraukti tokius agresyvius veiksmus prieš (mūsų) sąjungininkę, taip pat ragina Sirijos režimą nutraukti šurkščius tarptautinės teisės pažeidimus“, – pridūrė ambasadoriai.

Ten pat nurodoma, kad agresyvūs Sirijos veiksmai yra „aiškūs ir esama pavojaus vienai iš (NATO) sąjungininkių saugumui“.

Šis posėdis buvo retas pasitarimas, sušauktas remiantis NATO chartijos 4-uoju straipsniu, numatančiu konsultacijas, jeigu kuri nors iš Aljanso šalių nusprendžia, kad kyla pavojus jos teritoriniam vientisumui, politinei nepriklausomybei arba sau-

gumui.

Susitikimas baigėsi maždaug po 40 minučių, paskelbus tvirtą žinią, jog Aljansas yra solidarus su Turkija.

Ankara paprašė šio susitikimo, kai vienas iš minosvaidžių sviedinių, atskriejęs iš Sirijos, pataikė į gyvenamąjį rajoną pietrytiniame Turkijos mieste Akčakalėje ir užmušė moterį bei keturis vaikus, priklausiusius vienai šeimai. Per šį incidentą dar bent aštuoni žmonės buvo sužeisti.

Tai buvo didžiausias pasienio incidentas per jau 18 mėnesių vykstantį sukilimą Sirijoje, o Turkijos ginkluotosios pajėgos reagavo apšaudydamos taikinius Sirijos teritorijoje.

Turkijos artilerija spalio 4 d. paryčiais bombardavo taikinius, esančius Sirijos teritorijoje Tel Abjado rajone, maždaug už 10 kilometrų nuo sienos, pranešė Turkijos saugumo šaltiniai.

Šis apšaudymas yra atsakas į spalio 3 d. įvykusį incidentą, kai iš Tel Abjado paleistas minosvaidžio sviedinys užmušė penkis civilius Turkijos pietrytiniame Akčakalės mieste.

Saugumo šaltiniai nurodė, kad nuo Turkijos artilerijos ugnies žuvo keli kariai, priklausę Sirijos prezidentui Bashar al Assad ištikimoms pajėgoms.

Juozas Polikaitis JAV Lietuvių Bendruomenės XX Tarybos suvažiavime, kuris įvyko 2012 m. rugsėjo 28 ir 29 dienomis Atlantos mieste, vėl išrinktas JAV LB Prezidiumo pirmininku.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos prezidentė D.Grybauskaitė pareiškė minint Algirdo Mykolo Brazausko 80-ąsias gimimo metines, kad jis „liudija dešimtmečių Lietuvos istoriją. A. M. Brazauskas į istoriją įėjo kaip pirmasis Lietuvos Respublikos prezidentas po nepriklausomybės atgavimo. Jo svarų indėlis įtvirtinant prieš 20 metų Lietuvos žmonių priimtas Konstitucijos nuostatas ir Lietuvai žengiant pirmuosius žingsnius į NATO ir Europos Sąjungą jaučiame iki šiol. Tarptautinės prezidento veiklos sėkmė liudija ir prieš 15 metų Prezidentūros kieme kartu su Rytų ir Vidurio Europos valstybių vadovais pasodintas ažuolas, šiandien išaugęs į tvirtą medį“. Prezidentė išskėlė jo nuopelnus Lietuvai ir patarė jo pavyzdžiu sekti dabartiniams politikams. A.M.Brazauskas mirė birželio 26 d.

Šilališkis Vaidotas Digaitis įrodė, kad žemaitukų veislės žirgais galima ne tik nujoti iki Juodosios jūros, bet ir apjoti Baltijos jūrą. Iš savo namų su dviem žemaitukais žirgais aplankė aštuonias šalis ir įveikė beveik 6 tūkstančius kilometrų. Keliaudamas aplink Baltijos jūrą jis aplankė Rusiją, Lenkiją, Vokietiją, Daniją, Švediją, Suomiją, Estiją ir Latviją.

Rusų oligarchų nesutarimai verčia Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos „Orlen Lietuva“ savininkus dairytis kitų žaliavos tiekėjų. Mažeikių gamykla pritaikyta perdirbti tik rusišką „Ural“ naftą. Tad, jei kyla nesutarimų Rusijos verslo grandinėje, tai pajunta ir perdirbėjai. Ženkly, kad Mažeikių gamyklai netrukus gali pritrukti žaliavos, kol kas nėra.

Lietuvos ūkininkams nebereikia sukti galvos, kur padės bulvių derlių: į jį rankas tiesia ir rusai, ir britai. Kooperatyvas „Bulvių namai“, vienijantis devynis didžiuosius bulvių augintojus, pusę supirktų bulvių eksportuoja į užsienį. Rusijos ir Britanijos prekeiviai ieško bulvių Lietuvoje ir už jų kilogramą siūlo pusę lito. Lietuvos prekybos tinklai ūkininkams už bulvių kilogramą moka tik 45 centus. Bet parduotuvėse bulvių kilogramo kaina yra vienas litas.

Taupys popierių. Nuo kitų metų kovo pirmosios „Valstybes žinios“ ir leidinys „Informaciniai pranešimai“, kur iki šiol spausdinami visi priimti teisės aktai ir įvairūs skelbimai, nebebus leidžiami. Teisės aktai įsigalios juos paskelbus elektroniniame registre. Tai Seimo priimtas įstatymas. Lietuvos įstatymai ir prezidento dekretai, kaip ir iki šiol, bus pasirašomi autentišku, o ne elektroniniu parašu. Seimas pritarė prezidentės D.Grybauskaitės patvarkymui.

Lietuvos šilumos gamintojai, pramonės įmonės už 1000 kubinių metrų gamtinių dujų rugpjūtį mokėjo 1,409 litus - 3.4 procentus mažiau negu liepą, kai jos kainavo 1.458 litus. „Lietuvos dujos“ pranešė, kad kaina sumažėjo pakilus euro vertei JAV dolerio atžvilgiu. Gamtinių dujų kaina vartotojams nustatoma pagal praėjusių 6 mėnesių naftos produktų kainų vidurkius.

49 kandidatai į Lietuvos Seimą, kurie buvo teisti, nemano, kad tai kliūtis, nes jie nenurodė to savo anketoje. Bet devyni pretendentai į tautos išrinktuosius, kurie tokias nuodėmes nuslėpė, buvo išspirti iš rinkimų. Kandidatai stengiasi pagražinti savo darbus.

Lietuvos Seimo Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos pirmininkas Arimantas Dumčius kreipėsi į Vyriausybę dėl sušaudytų buvusių Lietuvos Respublikos ministrų atminimo įamžinimo. Komisijos pirmininko manymu, tikslinga būtų sudaryti įamžinimo programą ir ją palaiptiškai įgyvendinti.

Prieš 70 metų Sverdlovskėje buvo sušaudyti aštuoni 1918-1940 metų Lietuvos Respublikos Ministrų kabineto nariai - ministras pirmininkas Pranas Dovydaitis, vidaus reikalų ministrai Petras Aravičius, Antanas Endziulaitis, Zigmars Starkus, susisiekimo ir užsienio reikalų ministras Voldemaras Vytautas Čarneckis, švietimo ministras Kazys Jokantas, krašto apsaugos ministras Juozas Papečkys ir finansų ministras Jonas Sutkus. Jie palaidoti drauge su kitomis politinių represijų aukomis šalia Sverdlovsko esančiame miške. 1942 m. čia buvo sušaudyta daugiau kaip 20 tūkst. žmonių, tarp kurių - 79 lietuviai.

Grupė Seimo narių ragina Lietuvos visuomenę boikotuoti italų režisieriaus spektaklį, kuris, jų nuomone, įžeidžia krikščionis, skaldo visuomenę, kursto religinę nesantaiką. Tokį viešą pareiškimą spalio 5 d. išplatino 35 parlamentarai, tačiau jų parašai toliau renkami. Daugiausia pareiškimą pasirašė valdančiosios Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos nariai, tarp jų ir frakcijos seniūnas Jurgis Razma, žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius, socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas. Tarp raginančiųjų boikotuoti režisieriaus Romeo Castelluccio spektaklį „Apie Dievo Sūnaus veido koncepciją“ yra ir Darbo partijos, Krikščionių partijos frakcijų, Mišrios Seimo narių grupės narių. Spektaklio reklama sulaukė Lietuvos katalikų bažnyčios ir Lietuvos stačiatikių protestų. Romos katalikais save laiko 77 proc. Lietuvos gyventojų, stačiatikių yra 4 proc., 0.8 proc. teigia esantys sentikiai. Nė vienai religinei bendruomenei savęs nepriskiria 6 procentai gyventojų.

JAV respublikonų partijos kandidatas Mitt Romney ir demokratų partijos kandidatas prez. Barack Obama debatų metu Colorado valstijos universitete, Denverio mieste, spalio 3 d. *NYT*

M.ROMNEY TVIRTAI PASIRODĖ PER DEBATUS SU B.OBAMA

Respublikonų kandidatas į JAV prezidentus Mitt Romney spalio 3 d. tvirtai pasirodė per savo pirmuosius tiesioginius rinkimų kampanijos debatus, privertė šalies vadovą Barack Obama gintis ir vėl pakurstė šalininkų viltis.

Buvęs Massachusetts gubernatorius, kurio rinkimų kampanija buvo prigesusi ir kuriam žūtbut reikėjo gero pasirodymo prastiems apklausų rezultatams pakeisti, nuo pat pradžių laikėsi puolimo taktikos ir atakavo prezidentą dėl ekonominės politikos, kuri, pasak jo, sutriuškino Amerikos vidurinę klasę. M.Romney agresyviai laikėsi visas 90 minučių ir atrodė daug laisviau besijaučiantis, o tuo tarpu B.Obama kartkartėmis atrodė nervingas ir pykstantis, netgi nepakankamai pasirengęs.

B.Obama kritikavo M.Romney dėl tikslumo trūkumo, kai varžovai įnirtingai susikibo dėl mokesčių ir sveikatos apsaugos sistemos reformos, tačiau užsikirsavo pateikdamas savuosius detalesnius atsakymus. Respublikonų kandidatas kalbėjo trumpiau ir aiškiau.

„Esu susirūpinęs (dėl to), kad kelias, kuriuo einame, tiesiog yra nesėkmingas“, - sakė M.Romney, kaudamasis dėl savo politinio išlikimo, nes apklausų rezultatai rodo, kad iki rinkimų likus mažiau nei

penkioms savaitėms jis pagal populiarumą atsilieka nuo B.Obama. „Prezidento nuomonė labai panaši į nuomonę, kurią jis turėjo varžydamasis prieš ketverius metus, kad didesnė vyriausybė, didesnės išlaidos, didesni mokesčiai, didesnis reguliavimas ... bus veiksmingi“, - sakė M.Romney.

„Tai nėra teisingas atsakymas Amerikai. Aš atkursiu tą gyvybingumą, kuris privers Ameriką vėl veikti, - žadėjo jis. - Vidutinės pajamos gaunančios šeimos yra triuškinamos, ir klausimas yra toks: kaip padaryti, kad jos vėl atsistotų ant kojų.“

B.Obama smogė atgal pareiškdamas, kad įgyvendinus M.Romney planus dėl mokesčių mažinimo, ypač pritaikyto turtingiesiems amerikiečiams, šalies biudžetas prarastų 5,4 trln. dolerių. Prezidentas pažymėjo, jog jo varžovas aiškiai nenurodė, kokias mokesčių sistemos spragas jis užpildytų.

„Gubernatorius Romney pateikia perspektyvą, kuri sako, kad jeigu mes sumažinsime turtingųjų naudas pakreiptus mokesčius ir nurėšime reguliavimą, mums bus geriau. Mano nuomonė kitokia“, - sakė demokratų prezidentas, kuris ragino demonstruoti „ekonominį patriotizmą“.

M.Romney suabejojo B.Obama teiginių teisingu-

mu, kai mokesčių klausimas išprovokavo, kaip pasirodė, įnirtingiausius varžovų susirėmimus šiuose tiesiogiai per televiziją rodytuose debatuose, kuriuos stebėjo dešimtys milijonų amerikiečių. „Praktiškai visa, ką jis pasakė apie mano mokesčių planą, yra klaidinga, - sakė M.Romney. - Jeigu manęs paprašytų paremti tą mokesčių planą, kurį jis apibūdino, atsakyčiau - „jokiu būdu“.

B.Obama kol kas išlaikė nedidelę populiarumo persvarą prieš varžovą, kurį bandys įveikti nepaisydamas nepalankių ženklų - vis dar vangaus ekonomikos atsigavimo. B.Obama siekia tapti vos antruoju nuo Antrojo pasaulinio karo demokratų prezidentu, perrinktu antrai kadencijai.

M.Romney pagal populiarumą atsiliko nuo prezidento beveik visose rinkimams svarbiose valstijose, kurios ir nuspręs, kuris iš jų užsitikrins 270 rinkikų balsų, reikalingų pergalei lapkričio 6-osios balsavime, tad siekė smarkiai pakreipti įvykių eigą.

Nepaisant neramumų Artimuosiuose Rytuose, didžiausias dėmesys per šiuos debatus teko vien ekonomikos klausimams. Užsienio politikos eilė ateis per paskutinius iš trijų prezidentinės rinkimų kampanijos debatų, šio mėnesio pabaigoje. *AP*

JAV PATEIKTI KALTINIMAI VIENUOLIKAI ĮTARIAMŲ RUSIJOS ŠNIPŲ

New York, Brooklyn rajono prokuroras spalio 3 d. pateikė kaltinimus vienuolikai spėjamų Rusijos šnipų. Jie įtariami neteisėtu karinių technologijų eksportu, praneša *Lenta.ru*, remdamasi FTB tinklalapiu.

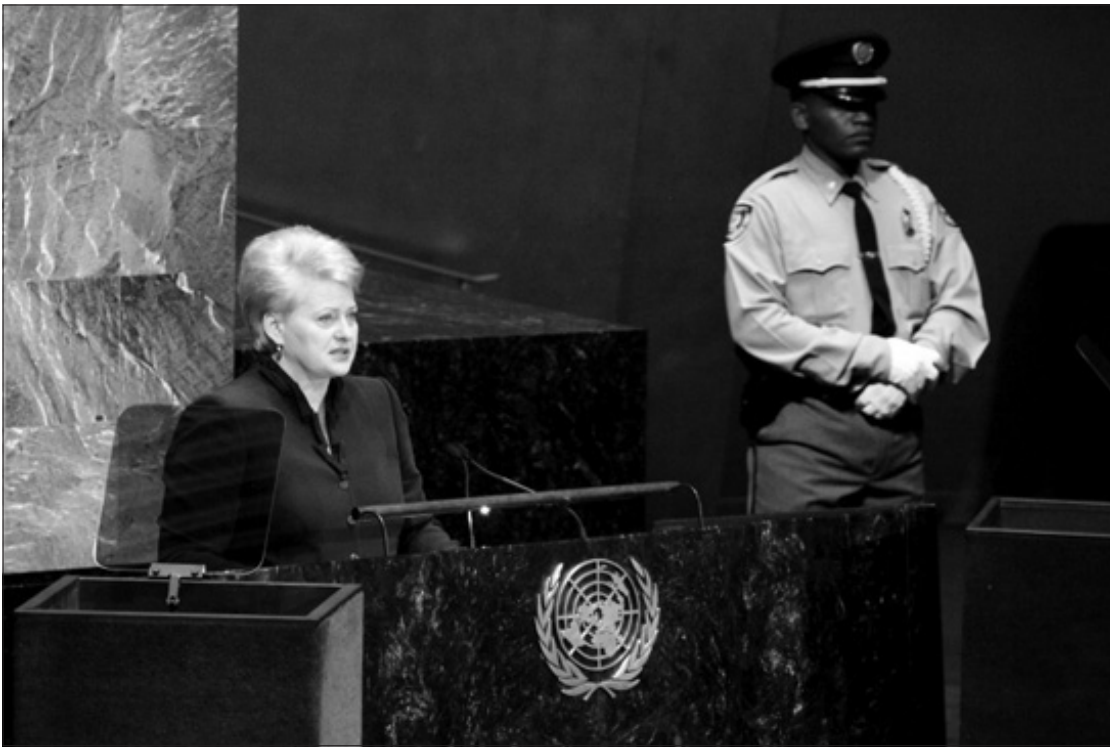
Tarp kaltinamųjų - Aleksandr Fišenka, Amerikos ir Rusijos kompanijų, naudotų

šnipinėjimo schemeje, savininkas ir vykdomasis direktorius. Iš Rusijos atvykęs 46 metų vyras nuo 2003 metų yra JAV pilietis. 1998 metais A. Fišenka, jau gyvendamas Jungtinėse Valstijose, įkūrė kompaniją „Arc Electronics Inc.“, kurios būstinė yra Teksase. Ji specializavosi eksportuoti mikro-

elektroniką ir technologijas į Rusiją. Nuo 2002 metų iki šiol eksportuotos produkcijos vertė sudaro apie 50 milijonų dolerių.

JAV pareigūnų duomenimis, nuo 2008 m. A. Fišenka su savo pagalbininkais per šias kompanijas tiekė į Rusiją naujausią mikroelektroniką, apeidami JAV būtiną licencijavimą. Rusija negamina daug ko iš to, ką tiekė A. Fišenka.

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖS DALIOS GRYBAUSKAITĖS KALBA JUNGTTINIŲ TAUTŲ GENERALINĖS ASAMBLĖJOS 67-OJE SESIJOJE

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė kalba Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 67-osios sesijos bendruosiuose debatuose

Dž. G. Barysaitės nuotr.

Ekscelencija pone Prezidente,

Ponios ir ponai,

Pastaraisiais metais pasaulyje konfliktų vėl daugėja. Dėl jų tūkstančiai žmonių miršta, yra sužalojami ar praranda pastogę. Jie stabdo mūsų šalių vystymąsi ir sąlygoja atskirų regionų bei viso pasaulio ekonomikos stagnaciją.

Mūsų bendras tikslas - surasti būdą, kaip sumažinti įtampą, nesutarimus ir konfliktus pasaulyje. Svarbiausias iššūkis šiuo atžvilgiu - suprasti pagrindines konfliktų priežastis ir sutelkti pastangas į prevenciją, o ne pasekmių šalinimą.

Ponios ir ponai,

Norėčiau atkreipti dėmesį į vieną konkrečią sritį - energetiką.

Nuo senų laikų konkurencija dėl gamtos išteklių buvo konfliktų priežastimi:

- energijos šaltiniai pasiskirstę nevienodai, todėl egzistuoja nelygybė energijos prieinamumo prasme;

- egzistuojanti energetinė priklausomybė išlieka piktnaudžiavimo, ne bendradarbiavimo, priežastimi;

- aiškių ir visuotinai priimtinių taisyklių ir normų stoka energetikos sektoriuje neprisideda prie įtampos mažinimo.

Kasmet pasikartojančios dujų ir naftos tiekimo krizės mums primena, kad pasaulio mastu trintis ir nesutarimai dėl energijos vis dar kelia įvairaus pobūdžio konfliktus ir įtampą. Lietuva, kaip maža ir savo gamtos išteklių netu-

rinti šalis, žino apie neigiamas energetinės priklausomybės pasekmes aplinkoje, kur nėra visuotinio susitarimo dėl aiškių žaidimo taisyklių ir jų laikymosi.

Ką reikia daryti?

Pirma, mes turime didinti pasaulio energijos tvarumą. Šia prasme aš norėčiau pasveikinti Generalinį Sekretorių Ban Ki Mooną už jo iniciatyvą „Tvari energija visiems“, kuri iš tikrųjų yra svarbi ir laiku. Energijos efektyvumo gerinimas, energijos tiekimo diversifikavimas, visuotinis energijos prieinamumas - neabejotinai siektini tikslai.

Antra, privalome pasistengti, kad esanti energijos prieinamumo nelygybė taptų bendradarbiavimo, o ne įtampos šaltiniu. Turi būti

užkirstas kelias naudoti energetinę priklausomybę kaip instrumentą politiniam ar ekonominiam šantažui. Ne tik užtikrinti lygybę, bet ir didinti pasaulinę konkurenciją ir efektyvumą. Dabartinėje, vis dar egzistuojančioje, konkurenciją iškreipiančioje kainų diktavimo ir piktnaudžiavimo monopolistine padėtimi situacijoje neįmanomas nei vystymasis, nei saugumas, nei efektyvumas.

Trečia, su energija susijusių konfliktų prevencijai reikalingos tarptautinės sutartys, kuriose būtų aiškiai numatyta, jog energijos naudojimas politiniams tikslams nepriimtinas. Atsakomybė už pažeidimus turi būti aiški ir neišvengiama. Tarptautinėms institucijoms turėtų suteikti didesnę diskreciją tiriant veiklą, trukdančią laisvam energijos išteklių judėjimui, diversifikacijai arba nustatančią nesąžiningas kainas vartotojams, ir taikant sankcijas už tokią veiklą.

Ir paskutinis akcentas. Nėra pavojingesnių su energija susijusių dalykų nei nesaugus branduolinės energetikos vystymas. Akivaizdu, jog kiekviena šalis gali spręsti dėl savo energijos rūšių, tačiau nacionalinis sprendimas vystyti branduolinę energiją gali turėti pražūtingą poveikį kitoms valstybėms ir todėl turi būti gerai ištirtas ir pagrįstas.

Be branduolinės saugos negali būti jokio tvarumo, vystymosi ir taikaus bendradarbiavimo. Klaidos branduolinės energetikos srityje yra per brangios, kad jas leis-

tume. Todėl mes sveikiname Tarptautinės atominės energetikos agentūros pastangas siekiant patobulinti dabartinę tarptautinių branduolinės saugos taisyklių sistemą. Lietuva laikosi pozicijos, kad reikia stiprinti branduolinės saugos standartus, o esant reikalui - priimti tarptautinius teisinius imperatyvus.

2012 metais Seule vykusiame branduolinio saugumo viršūnių susitikime buvo aiškiai nurodyta, kad branduolinio saugumo ir branduolinės saugos priemonės turi būti kuriamos, įgyvendinamos ir reglamentuojamos neatsiejamai, sinergiškai, nes jomis siekiama bendro tikslo - ginti žmones ir aplinką.

Laikydami savo įsipareigojimo, prisiimto branduolinio saugumo viršūnių susitikime, Lietuva prisidėjo prie tarptautinių pastangų didinti visuotinį žinojimą apie egzistuojančias energetines rizikas ir jų prevencijos būdus įsteigdama Branduolinio saugumo kompetencijos centrą.

Ponios ir ponai,

Kad pašalintume konfliktų priežastis, ne pasekmes, turime būti sąžiningais žaidėjais. Privalome sąžiningai apibrėžti problemas. Kalbėti apie jų priežastis atvirai. Aiškiai ir tiksliai įvardyti žaidimo taisykles. Ir paskutinis, bet ne mažiau svarbus dalykas - rasti savyje politinės valios visuotinai žaisti pagal šias taisykles.

Ačiū už dėmesį.

2012-09-25, Dalia Grybauskaitė, Lietuvos Respublikos Prezidentė

H.CLINTON KALBĖJOSI SU B.IVANIŠVILI IR M.SAAKAŠVILI

JAV valstybės sekretorė Hillary Clinton spalio 4 d. atskirai kalbėjosi su Gruzijos tikėtiniu būsimuoju premjeru Bidzina Ivanišvili, kurio vadovaujama opozicijos koalicija šią savaitę laimėjo parlamento rinkimus, taip pat su šios šalies prezidentu Michail Saakašvili.

B.Ivanišvili, kurio aljansas „Gruzijos svajonė“ pirmadienį netikėtai įveikė valdančiąją partiją, vadovaujamą ištikimo JAV sąjungininko B.Saakašvilio, sakė, kad Vašingtonas yra Gruzijos „pagrindinis partneris ir draugas“.

Kalbėdamasi telefonu, H. Clinton pagyrė M.Saakašvili už vadovavimą atviriems ir konkurencingiems rinkimams, už valstybės veikėjui deramą reakciją į balsavimo rezultatus, sakė JAV Valstybės departamento atstovė Victoria Nuland.

JAV diplomatijos vadovė taip pat „pasveikino Ivanišvilį

su jo koalicijos pergale ir gyrė Gruzijos piliečius už aktyvų dalyvavimą šiuose istoriniuose ir taikiuose rinkimuose“, pridūrė V.Nuland. B.Ivanišvili anksčiau spalio 4 d. sakė, jog jeigu būtų paskirtas premjeru, jis planuoja savo pirmojo vizito užsienyje vykti į Washington, tačiau tokios kelionės data dar nenustatyta. **Šis milijardierius nori atkurti Gruzijos ryšius su Rusija**, tačiau taip pat siekia tęsti šalies pastangas įstoti į NATO, nors ši centrinė M.Saakašvili užsienio politikos gairė kursto Kremliaus pyktį.

Gruzijos prez. Michail Saakašvili spalio 2 d. pripažino pralaimėjimą savo valdančiosios partijos - Vieningojo nacionalinio judėjimo - pralaimėjimą pirmadienį vykusiuose parlamento rinkimuose opozicijos koalicijai „Gruzijos svajonė“, vadovaujamai magnato Bidzina Ivanišvili. **ELTA**

GRAIKIJA PO MĖNESIO GALI PRISTIGTI PINIGŲ

Graikija nebegali prašyti savo žmonių dar labiau susiveržti diržus, spalio 5 d. sakė premjeras Anton Samar, perspėjęs, kad prasiskolinusi šalis ateinančią mėnesį gali pristigti lėšų.

Plačiame interviu, kurį davė Vokietijos verslo dienraščiui „Handelsblatt“, A.Samar taip pat pakartojo, kad Graikijai reikia daugiau laiko įgyvendinti didelių taupymo priemonių programą, kurios tarptautiniai kreditoriai reikalauja mainais į naujas išmokas. Paklaustas, kiek laiko Graikija išsilaikytų be naujos finansinės injekcijos, A.Samar atsakė: „Iki lapkričio pabaigos. Tuomet podėliai ištuštėtų.“

„Negaliu to neigti ir neignoru: Graikijos demokratija patiria, ko gera, didžiausią visų laikų iššūkį“, - pažymėjo premjeras.

Graikijai žūtbūt reikalinga apie 31,5 mlrd. eurų paskola pagal antrąją Europos Sąjungos (ES) ir Tarptautinio valiutos fondo (TVF) Atėnams pasiūlytą finansinio gelbėjimo programą, kuri buvo sulaukyta keliems mėnesiams, kol tarptautinių donorų auditoriai derėjosi su vyriausybe dėl tolesnių priemonių įgyvendinimo.

Mainais Graikija įsipareigojo vykdyti didelio masto biudžeto išlaidų taupymo programą, siekiant patenkinti reikalavimus, išskeltus kreditorių trejeto

- Europos Komisijos, Europos centrinio banko (ECB) ir TVF.

„Mūsų atlikti karpymai jau pasiekė kaulą. Priartėjome prie ribos, ko dar galime prašyti iš savo žmonių, - pažymėjo A.Samar. - Žmonės pasiekė tašką, kai sako: „Esame pasirošę aukotis, tačiau norime matyti šviesą tunelio gale“. Kitaip viskas bus bergždžia.“

Primindamas tarpukario Vokietijos vyriausybės griūtį, iškėlusią į valdžią nacių vadą Adolfą Hitlerį, Graikijos premjeras pareiškė: „Kalbama apie susitelkimą mūsų visuomenėje, kuriam pavojų kelia didėjantis nedarbas, panašiai kaip Veimaro respublikos pabaigoje Vokietijoje.“

„Mums reikia daugiau laiko biudžeto konsolidacijai - tačiau nebūtinai daugiau pagalbos“, - teigė jis, Vokietijoje didėjant nerimui, jog Europa galiausiai bus priversta mesti dar daugiau lėšų, kad Graikija nenuskęstų. **bernardinai.lt**

PRENUMERUOKITE DIRVA

DIRVA
LIETUVOS RESPUBLIKOS
LITVIANIAI

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLAISE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

VYTAUTAS LANDSBERGIS:

KAIP KAS BUVO IŠ TIKRŲJŲ

Dabartinio Lietuvos ir Lenkijos santykių aktualumo kontekste pasitaiko politologinių žvilgsnių tai į 1920-ųjų, tai į 1990-ųjų istorinę praeitį. Kai pamatau tekstuose netikslumų, kartais komentuoju paaiškindamas arba atitaisydamas. Taip dabar Delfi paskelbtos ir cituojamos Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojo V. Sirutavičiaus mintys skatina atsiliepti.

Kai 1990-1991 m. ėmėmės normalizuoti abiejų išsilaisvinusių valstybių santykius, neišvengiamai kildavo, tik visai neaštriai, ir Vilniaus klausimas. Neaštriai, nes Lenkijos politikai sutiko, kad teritorinių pretenzijų negali būti, esame jau susiklosčiusiose sienose. Apie tai kalba ir Kovo 11-osios nepriklausomybės atkūrimo aktas, nurodęs į Helsinkio konferencijos Baigiamąjį akto principą. Todėl nė mažiausios teritorinės diskusijos nebuvo.

Ponas V. Sirutavičius, kažin ar tada politiškai gyvenęs, teigia, jog tūli lietuviai reikalavę Lenkijos atsiprašymo „už tai, ką ten pridirbo L. Želigovskis“. Pirmiausia vertėtų žinoti, kad Lenkijai ir mums „pridirbo“ ne L. Želigovskis, o J. Pilsudskis, slapčia susimokęs ir pasiuntęs Želigovskį su kariuomene. Ši nebuvo privati. Dėl sąžiningų atsiprašymų, ar tai Lenkijos, SSRS ar Vokietijos, visada leistina tikėtis, gal kiek ir pageidauti to kada nors ateityje (tokia formuluotė yra 1991-1992 m. Lietuvos sutartyje su Rusijos Federacija), bet kaip nors primygtinai „reikalaudami“ atrodytume nerimtai, ir to nebuvo.

Tad ir sakymai, neva radikali atsiprašymo nuostata „ėmė dominuoti“ Lietuvos ir Lenkijos santykiuose, neat-

tinka tikrovės. Įvertinimas, apibūdinimas – to išties derėjo siekti, ir Lenkijos pusė neatmetinėjo šios temos; bet jau prezidento A. M. Brazausko 1993 m. sudaryta derybų delegacija nusileido, kad Vilniaus konflikto tema būtų išskirta iš sutarties į atskirą deklaraciją, o paskui su visu deklaracijos projektu ir palaidota.

1994 m. pasirašytoje sutartyje keistai pripažįstama, kad šiandien Lietuvos sostinė yra Vilnius, o Lenkijos – Varšuva. Sykiu patvirtintas dabartinių teritorijų vientisumas. **Kad Vilnius ir praeityje buvo Lietuvos sostinė – LDDP derybininkai nesugebėjo įrašyti net to.** Tačiau sutarties preambulėje galima dar kai ko įžvelgti. Ten pasirašančiosios šalys, tai yra, Lenkijos ir Lietuvos valstybės, apgailestavo tarpusavio valstybinius konfliktus po Pirmojo pasaulinio karo apskritai ir pasmerkė „smurto naudojimą“, kurio esą buvę „abiejų tautų tarpusavio santykiuose“. Didžiausias ginkluoto smurto veiksmas, lauziant paliaubų sutartį ir neįveikiama jėga staigiai užpuolus, neabejotinai buvo Vilniaus užėmimas 1920 m. spalį (toliau siekiant net Kėdainių). Taigi jis, tarp kitų smurto veiksmų, 1994 m. sutartyje galų gale ir pasmerktas Lenkijai išvengus atskiro įvardijimo.

O ar oficialiosios Rusija su Lenkija kada nors pribręs

nuoširdžiam apgailestavimui dėl okupacijų – pamatysime. Anot R. Sikorskio, Vilnius devyniolika metų priklausė Lenkijai, ir viskas. Ko čia ginčytis, užkariavo ir priklausė. „*Zdobyl mieczem Żeligowski*“.

Keista skaityti p. V. Sirutavičiaus žodžius, neva Vilniaus ir Varšuvos santykiai 1990-1991 m. buvę blogesni, negu dabar, „lyderiai net rankų vienas kitam nepaduo-davo“. Bent vieno tų lyderių būtų visai lengva telefonu paklausti, nereiktų rašyti iš lubų. Su Lenkijos prezidentu V. Jaruzelskiu susitikau 1990 m. liepos 15 d. Žalgirio lauke, buvo minimos 580-osios mūsų metinės. Prezidentas priėmė kariškoje palapinėje, visai netrumpai kalbėjomės apie einamąją politiką, aiškinau apie mūsų problemas po sovietų blokados, būsimas derybas. Po to sėdėjome priekyje greta ir abu viešai sakėm kalbas per iškilmę. Lietuvos delegacija nešė trispalvį vainiką. Ką ir kalbėti apie lenkų politiką ir visuomenės simpatijas po Sausio 13-osios.

Tiesa, bendros politinių santykių deklaracijos rengimas ėjo lėtokai, Lenkijos pusė atidėliodavo delegacijų susitikimus, bet su užsienio reikalų ministru K. Skubyszevskiu buvom Varšuvoj atskirai susitikę, aptarinėjom dalykus (padavėm kits kitam rankas, pone Sirutavičiau), ir 1992 m.

2006-ais metais ant Gedimino bokšto plevėsavusi šalies vėliava buvo perduota Lietuvos šaulių sąjungos Vilniaus AKMŠR Vilniaus šaulių 5-ajai kuopai.

sausio 13-ąją Vilniuje deklaracija buvo pasirašyta.

Su naujuoju prezidentu L. Valėsa būdavo kai kurių problemų; susitikti vengė, tad pasikeisdavom laiškais dėl jį dominančių dalykų. Vaizdelis, neva susitikę nepaduo-da kits kitam rankos – vėl iš fantazijos srities. Šiaip jau diplomatinio elgesio problema priskirčiau vienai pusei ir asmens charakteriui (dabar tai vėl patyrėme). Bet rugpjūčio pučui Maskvoje žlugus pats paskambino ir linksmai pasveikino, kad atkuriamo

diplomatinis santykius – siunčiaš į Vilnių ambasadorių. Per Viršūnių susitikimą 1992 m. liepą Helsinkyje jau pasikvietė išgerti šampano. Gal ir mažą „žytnios“, dabar jau gerai neprisimenu. Dar syki susidaužėm taurėmis Vilniuje, jam ir A. Brazauskui pasirašius 1994 m. sutartį.

Papasakojau visa tai, kad naujųjų laikų Lietuvos istorija nebūtų rašoma iš gandų ir apkalbų. Be to, ir diplomatinuose santykiuose, ir rašant apie juos, reiktų vengti provincialaus mėgėjiškumo.

(Atkelta iš 3 psl.)

KOLABORANTŲ...

Keršyti nereikia, bet aukštas apdovanojimas ar galimybė eiti itin atsakingas pareigas yra gerokai daugiau, negu suteikta proga atsitiesti. Niekas nedraudžia buvusiems kagėbistams imtis verslo, praturtėti, net gardžiutis tuo, kad jie gyvena gerokai sočiau nei tie, kuriuos persekiojo. **Tačiau tiems žmonėms neturėtų būti leidžiama eiti atsakingų pareigų valstybėje, prieš kurios atkūrimą kovojo jų organizacija - KGB.**

Nežinau, ar nuoširdžiai ir kieno iniciatyva A.Matonis bendravo su besikuriančios Lietuvos pareigūnais. Tik noriu priminti, kad Hitlerio imperijai pradėjus braškėti nacių kolaborantai Vakarų Europoje suskubo ieškoti ryšių su pasipriešinimu. Gudrūs žmonės moka apsidrausti.

Kęstutis Girnius, alfa.lt

„MISIJA SIBIRAS'12“ – SUTVARKYTA DAUGIAU KAPINIŲ

Projekto „Misija Sibiras'12“ dalyviai, rugpjūčio pradžioje sugrįžę iš Sibiro, Chakasijos Respublikos, spalio 3 dieną pradėjo vieną svarbiausių projekto etapų – ekspedicijos pristatymus visuomenei. Lietuvos nacionaliniame muziejuje įvykęs pirmasis šių metų jaunimo patirties Sibire pristatymas draugėn subūrė projekto draugus, partnerius ir gerbėjus. Pasigirti yra kuovien jau tuo, kad ekspedicijos rezultatai viršijo lūkesčius – buvo sutvarkyta daugiau kapinių.

Komandos ir asmenines patirtis pirmą kartą visuomenei pristatė ekspedicijos dalyviai Kamilė Tirūnaitė ir Tadas Valančius, neslėpę savo jaudulio ir emocijų: „Tai didelis patyrimas. Ir tik šiandien, stovėdama prieš auditoriją ir pristatydama mūsų ekspedicijos rezultatus, galutinai

supratau, kokią didelę ir reikšmingą misiją mes atliekame. Jaučiuosi ypatingai, tikiu, kad ši man suteikta galimybė ir patyrimas išliks manyje visą gyvenimą ir dalinsiuosi juo dar ilgai“, – sakė K. Tirūnaitė.

Porą savaitių lankydamasi lietuvių tremties vietovėse Chakasijos Respublikoje, jaunimo ekspedicijos komanda Sibire įveikė daugiau nei 2000 km, aplankė 11 kapinių, sutvarkė – 8-ias. „Planavome sutvarkyti bent penkias, tad mūsų ekspedicija viršijo visus lūkesčius ir buvo įgyvendinta su kaupu“, – itin gerais rezultatais dalinosi T. Valančius.

Sibire aplankytos Askizo, Charojaus, Cibulos, Imeko, Juzikų, Miziugolo, Tanzibėjaus, Ust-Abakano kapinaitės. Maturu kaime lyje, vienose gražiausių šių apylinkių lietuvių tremtinių kapinėse, jaunimas pastatė

pačių iš Lietuvos atgabentą medinį 2.5 m aukščio kryžių – lietuvių tautos atminties ir pagarbos simbolį Sibire likusiems tremtiniams, išdrožtą tautodailininko Vidmanto Zakarkos. Pirmojo ekspedicijos pristatymo metu šio kryžiaus maketą ekspedicijos dalyviai įteikė Lietuvos nacionaliniam muziejui.

„Tai labai didžiulis ir reikšmingas Lietuvos istorijos simbolis. Ši iniciatyva – puikus pilietiško ir patriotiško jaunimo pavyzdys“, – kalbėjo Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė Birutė Kulnytė, perėmusi kryžiaus maketą.

Projekto organizatoriai jau nuo šiandien ragina visus norinčius pasikviesti „Misija Sibiras'12“ dalyvius į savo mokymo įstaigą, organizaciją, bendruomenę. Tam skirtą anketą ir papildomą informaciją galite rasti oficialiame

projekto tinklalapyje www.misijasibiras.lt.

Tam, kad ne tik ekspedicija, bet ir daugiau kaip pusę metų trunkantys projekto pristatymai vyktų sklandžiai ir sėkmingai, visus, galinčius ir norinčius prisidėti prie projekto veiklų įgyvendinimo, organizatoriai kviečia pasinaudoti portalo aukok.lt sistema. Tokiu būdu projektui galima paaukoti neribotą pinigų sumą.

Nuo 2006-ųjų metų norą dalyvauti projekte pareiškė apie 9.000 jaunų žmonių, surengta 11 sėkmingų ekspedicijų, sutvarkyta apie 90 kapinių ir lietuvių laidojimo vietų Sibire.

„Misija Sibiras'12“ ekspedicijos naujienas galite sekti jau minėtame oficialiame projekto tinklalapyje www.misijasibiras.lt bei socialiniame tinkle Facebook (www.facebook.com/misija.sibiras).

ELTA

JAV LB XX Tarybos sesijos dalyviai ir svečiai., Atlanta, GA, 2012 m. rugsėjo 28-29 d.

Justino Bartkevičiaus nuotr.

CHICAGO, IL

Maironio lituanistinės mokyklos nauja direktore Lemonte yra Goda Misiūniene. Jos didžiausias rūpestis - patalpų klasėms klausimas. Mokykloje mokosi 542 mokiniai. Tėvai ir mokytojai nutarė atidaryti penktadienio pamainą, kurioje mokosi jau 60 mokinių. Naujoji direktore dėkoja Kazickų šeimos fondui, kuris padėjo penktadienio mokyklos projektui. Trūksta vadovėlių tokiam skaičiui mokinių. Jai padeda direktorės pavaduotoja Asta Čuplinskienė

ir Giedrė Jonaitienė, Taiyada Chiapetta, Aušra Vyšniauskienė, Irena Hirt.

Lietuvos generalinis konsulas pranešė, kad buvo organizuojamas bėgsiančių lietuvių maratonas spalio 7 d. Akciją rėmė LR Užsienio reikalų ministerija, restoranas „Kunigaikščių užėja“ ir „Food Depot International“. Restoranas surengė maratono bėgikų sutikimą su vaišėmis.

Čikagoje pirmą kartą buvo surengtas Pasaulio lietuvių ekonomikos forumas, kurį Lietuvos verslo konfederacija kas dveji

metai rengia užsienyje. Rugsėjo 21 d. „Four Seasons“ viešbutyje dalyvavo maždaug 200 informacinių technologijų ir komunikacijų, biotechnologijų, pridėtinės vertės gamybos ir medicininio turizmo dalyvių. Forume, pavadintame „Lietuva - vartai į Europą“, dalyvavo 20 Lietuvos įmonių, būrys JAV bendrovių, tarp jų - „Hitachi“, „Baxter Healthcare Corporation“, „Holtec International“, „Sterling Engineering“, „Chevron“ ir dar kitų verslo bendrovių atstovai. Daugeliui renginys ir jo kokybė

paliko gerą įspūdį, kaip pasakoją „The Moore CO.“ atstovas Randy Miller. „Kiekvienas pranešimas buvo skirtingas, todėl galėjome susidaryti nuomonę, kaip toli Lietuva pažengė skirtingose ekonomikos srityse“.

Pranas Olis, dainavęs choro 60 metų, mirė rugsėjo 25 d. Amerikoje pradėjo dainuoti 1952 m. Tuo metu Vyrų chorui dirigavo Bronius Jonušas ir jo sudarytame orkestrėlyje grojo 12 muzikantų. Jų tarpe fogotu grojo ir P.Olis. Įdomu tai, kad ir jo tėvas Lietuvos valstybinės operos orkestre grojo fogotu.

Nuo tada jis, kuris dar tada vadinosi Pranas Olšauskas, įsijungė į Vyrų chorą, o vėliau ir į Lietuvių operos chorą. Velionis yra dainavęs ir G. Verdi „Rigoletto“ ir „Traviatos“ operose nedidelės solo partijas. Pastaruoju metu buvo įsijungęs į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos chorą Čikagoje. Laidotuvių pamaldose giedojo parapijos choras, o kun. J. Kelpšas šv. Mišių metu pasakė turiningą pamokslėlį. Velionis buvo palaidotas Tautinėse lietuvių kapuose, šalia savo žmonos Aldonos, kuri mirė prieš mėnesį.

ANTANAS SMETONA

TAUTINĖS VIENYBĖS IEŠKOTOJAS

Stasys Yla

Vardai ir veidai mūsų kultūros istorijoje

I.

Smetona, ramaus būdo žmogus, pasirodė esąs drąsios minties ir mokąs telkti kitus tautiniam darbui. Tuo jis ėmė ryškėti Vilniaus lietuvių gyvenime, kai Jakštas, grįžęs iš Petrapilio, pradėjo judinti Kauno lietuvių veiklą. Jiedu buvo kaimynai, gimę 13 kilometrų atstume. Abu publicistai, krikščionys ir tautininkai, daug kur suartėję ir nesutapę, ypač ieškant sprendimų, reikalingų anais laikais.

Smetona buvo 14 metų jaunesnis (g. 1874) ir jo brendimo kelias buvo kitas. Devyniolikmetis baigė Palangos progimnaziją ir ketino eiti į kunigus. Išlaikė egzaminus į žemaičių kunigų seminariją Kaune, bet į ją nebevyko. Apsisprendė baigti gimnaziją Mintautoje, bet nebaigė, nes buvo pašalintas, atsisakęs kalbėti maldą rusiškai. Abitūros diplomą gavo vienoje iš Petrapilio gimnazijų.

Buvo linkęs į filosofinius, kalbos ir istorijos mokslus, bet dėl praktinių sumetimų įsirašė į teisės studentus Maskvoje.

Reiškėsi slaptoji lietuvių studentų veikloja ir du kartus buvo atleistas iš universiteto: kartą dėl protestų, ginant studentų teises, antrą — dėl lietuviškos veiklos. Teisių studijas baigė 1902 m. ir persikėlė į Vilnių, čia susirado tarnybą banke ir ėmėsi lietuviškos veiklos.

Smetona išsiskyrė iš pasaulietinės inteligentijos, praėjusios svetimus rusiškus universitetus. Jis lietuviškoji veikloja ieškojo gilesnės vaigos ir glaudesnio ryšio su Lietuvoje brendusia kunigų veikloja karta, labiau sutapusia su liaudimi. Jis darėsi tautiniu vienybininku, pradėjusiu savo misiją pas varpininkus, paskui sukūrusiu viltininkus, pagaliau atsiskyrusiu nuo jų ir pradėjusiu vairininkų — būsimų tautininkų kryptį. Jo vienybės ieškojimai, labiausiai išryškėję Viltyje, sukūrė lietuviškojo kvarteto dialogą, vertą didesnio dėmesio problemų aktualumu ir svarstymo brandumu, turėjusiu įtakos tolimesniam tautinės ir krikščioniškos minties vystymuisi.

Vienybės ieškojimai ligi Smetonos

Smetona, krikščioniškų nusiteikimų jaunuolis, nejuočiom atsidūrė liberalų arba pozityvistų srovėje, kuri buvo pradėta su Kudirka ir jo Varpu. Jau Mintautoj, susibičiulavęs su klasinių kalbų mokytoju J. Jablonskiu, pasidarė inikusiu Varpo skaitytoju, o pradėjęs studijuoti Maskvoje ir šio laikraščio bendradarbiu. Atvykęs į Vilnių, rado P. Višinskio jau suburtus varpininkus į Demokratų partiją ir tapo jos nariu. Gražinus lietuviams spaudos laisvę (1904) P. Vileišis, varpininkams artimas industrialistas, pradėjo leisti pirmąjį dienraštį *Vilniaus žinias* ir redaktoriumi paskvietė J. Jablonskį, o šis į talką Smetoną. Po metų (1905) buvo sušauktas didysis lietuvių seimas Vilniuje, turėjęs apjungti visas grupes kovai už Lietuvos reikalus. Smetonai čia teko atstovauti demokratams ir būti seimo prezidiume. Seime iškilo didelių skirtumų, kurie buvo išaugę per 20 metų nuo Aušros. Smetonai darėsi aišku, kad tautinis darbas toliau nebus įmanomas be vienybės ir sutarimo. Bet jis buvo nebe pirmas, kuriam šis klausimas parūpo.

Anksčiau nei Smetona, vienytojo rolėje ilgakai buvo kun.

J. Tumas-Vaižgantas. Dar anksčiau Kudirka šaukė: „Vardan tos Lietuvos vienybė tezydi!“ O prieš Kudirką vieningą mąžgą tarėsi radęs Basanavičius, būtent — *lietuviszkąjį darbą* be politikos. „Politika mums nerūpi ir rūpėti neprivalo“ (Aušra 1883, N 6, 157).

Šliūpo radikalizmas ir ateizmas *Aušroje* suskaldė vienybę. Ją bandė atstatyti šviesa, vėl suvedama į bendrą darbą pasauliečius ir kunigus. Kunigų talkos šaukėsi *Varpas*, ir ją gavo Sūdaviuose. Bet po keletrių metų Kudirka paskelbė išskiriamą „tautystę nuo tikėjimo“, etiką nuo religijos (Kudirkos Raštai I, 21 ir II, 218-19), ir kunigai nuo jo atšoko.

Apžvalga pasirodė metais vėliau nei *Varpas*. Ji ryžosi „žadinti liaudyje tautinę sąmonę“ ir „ginti tautos ir tikybos reikalus nuo puolimo visokių Lietuvos priešų“ (J. Tumas, *Apžvalga ir apžvalgininkai*, 1925, 53). Jos redaktorius kun. K. Pakalniškis-Dėdė Atanasas nesileido į jokių kompromisus su rusais, lenkais ir saviškiais pirmeiviais.

Pagaliau J. Tumas su draugais įkūrė *Tėvynės Sargą*, kuris jungė, ką *Varpas* išskyrė — tautybę ir religiją, bet pakeitė *Apžvalgos* taktiką. Tumui atrodė geriau neerzinti rusų ir nesikirsti su saviškiais pozityvistais. „Sargininkai

ištisus penkerius metus (1896-1900) tylėjo — kentėjo, būdami įsitikinę, kad „polemika niekad dar neįtikino nieko“. Galų gale susiprato ir... stengėsi ant visų punktų smugius atmušti“ (J. Bagdonas, *Iš mūsų kovų ir žygių*, 1930, 50).

Tokie buvo reikalai su tautine vienybe ligi ano šimtmecio pabaigos. Jos ieškota, bet nerasta. Nepaaiškėjo nei priežastys, kas vienybę ardo: politika, religija, priešiškos pasaulėžiūros ar svetimos, ypač rusų, pastangos lietuvius skaldyti.

Tumas ir toliau nesiliovė šaukęs:

— Vyrai, nesipeškime! Vyrai, vienykimės!

Varpininkai tai laikė romantine svajone. Jų atstovas ir vadovas po Kudirkos gyd. J. Bagdonas rašė: „Tėvynės Sargo redaktorius svajoto apie kažkokią visą vienybę, interesų harmoniją tarp kunigų ir pasaulinės inteligentijos. Svajoti apie tokią vienybę visuomenės veikėjų tarpe būtų vis vien, kaip svajoti apie suliejimą demokratų ir klerikalų, pažangininkų ir konservatorių... Kas kita būtų tikėtis ir reikauti geresnio sugyvenimo, didesnio gerbimo vienas kito nuomonių ir pažiūrų, didesnės minėtų srovių veikėjų tolerancijos (Tp 50-51).

(Bus daugiau)

UŽSIENYJE JAU PRASIDĖJO BALSAVIMAS SEIMO RINKIMUOSE

Pirmieji užsienio valstybėse gyvenantys lietuviai jau balsavo Seimo rinkimuose ir konsultaciniame referendume „Dėl naujos atominės elektrinės statybos Lietuvos Respublikoje” – spalio 2-ąją prasidėjo balsavimas Lietuvos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose.

Siekiant sudaryti sąlygas rinkimuose dalyvauti kuo

didesniam Lietuvos piliečių skaičiui, balsuoti bus galima net keletą savaitių, taip pat rinkimų dieną – **spalio 14-ąją**.

Daugiau informacijos apie Seimo rinkimų ir referendumo organizavimą Lietuvos atstovybėse užsienyje galima rasti ambasadų bei konsulinų įstaigų interneto svetainėse ir Vyriausiosios rinkimų komisijos tinklalapyje. **URM**

UŽSIENIO LITUANISTIKOS STUDENTAMS – STIPENDIJOS

Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerija paskyrė Kazimiero Būgos stipendijas užsienyje veikiančių lituanistikos centrų studentams. 2012-2013 mokslo metais Lietuvos valstybinėmis stipendijomis apdovanojami šeši studentai, studijuojantys lietuvių kalbą Čekijos, Italijos, Izraelio, Lenkijos, Rusijos ir Vokietijos universitetuose.

Šiemet laimėjęs Būgos stipendijų konkursą gilinasi į lietuvių kalbą ir kultūrą Pizos, Frankfurto prie Maino Goethe, Jeruzalės Hebrajų, Masaryko, Maskvos valstybinio M. V. Lomonosovo ir Varšuvos universitetuose veikiančiuose lituanistikos centruose, skelbia ministerija.

Kazimiero Būgos stipendija skiriama siekiant paskatinti užsieniečius aktyviau domėtis lietuvių kalba ir lituanistikos studijomis, prisidėti prie lituanistikos studijų užsienyje plėtos, skleisti lietuvių kultūros pažinimą ir žinias apie Lietuvą užsienyje, tapti Lietuvos drau-

gais ir kultūriniais ambasadoriais. Stipendijos dydis – šiuo metu 1040 litų (8 BSI) per mėnesį.

Švietimo ir mokslo ministerija K. Būgos stipendijų konkursą skelbia kasmet. Jo metu užsienyje veikiantys lituanistikos ir baltistikos centrai teikia kandidatus iš savo studentų.

Iškilaus kalbininko Kazimiero Būgos stipendiją Vyriausybė įsteigė 2007 metais. Iki šiol šias stipendijas yra gavę 24 lituanistikos studijas 8 šalyse – Čekijos, Italijos, JAV, Latvijos, Lenkijos, Rusijos, Suomijos ir Vokietijos universitetuose – pasirinkę studentai.

Savarankiškas lituanistikos ar baltistikos studijų programas šiuo metu vykdo apie 10 užsienyje veikiančių lituanistikos centrų. Pasaulyje, daugiausia Europoje, iš viso veikia apie 40 įvairaus dydžio lituanistikos centrų, kuriuose tiriama ar dėstoma lietuvių ar baltų kalbos ir kultūra. **URM**

SKELBIAMAS UŽSIENIO LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ 2013-ŲJŲ METŲ PROJEKTŲ KONKURSAS

Informuojame, kad Lietuvos Užsienio reikalų ministerija skelbia užsienio lietuvių organizacijų 2013-ųjų metų projektų atranką ir kviečia teikti projektų paraiškas. Konkursas vykdomas pagal Užsienio lietuvių organizacijų projektų rėmimo tvarkos aprašą.

Bus remiami užsienio lietuvių organizacijų, ugdymo ir kultūros įstaigų projektai, kuriais siekiama įtraukti užsienio lietuvius į Lietuvos politinį, visuomeninį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą, stiprinti bendruomeniškumą, puoselėti lietuvių kalbą ir kultūrą, remti užsienio lietuvių žiniasklaidą, paminėti Lietuvai reikšmingas sukaktis.

Lietuvos generalinis konsulas rugsėjo 26 d. Čikagoje **Marijus Gudynas** aplankė seniausio Amerikos lietuvių laikraščio „Draugas” redakciją, susipažino su vyriausia leidinio redaktore Dalia Cidzikaite ir kitais nariais, apžiūrėjo senąją spaus-

tuę, sužinojo apie „Draugo” istoriją, dabartines laikraščio gyvavimo aktualijas. Vėliau diplomatas lankėsi Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, kur jo įkūrėjas Lietuvos garbės konsulas Stanley Balzekas jaunasis pristatė muziejų.

Išsami informacija apie Užsienio reikalų ministerijos teikiamą paramą užsienio lietuvių organizacijoms skelbiama URM internetinės svetainės skiltyje Parama užsienio lietuvių organizacijoms (<http://www.urm.lt/index.php?1273543895>). Ten pat galima rasti konkurso tvarkos aprašą bei paraiškos formą.

LR Generalinio konsulato Čikagoje informacija

Š.m. rugsėjo 19 d., Cleveland, Ohio, Lietuvių namų salėje, draugų ir pažįstamų tarpe, Regina Malcanaitė-Petrauskienė gražiai atšventė savo 80-tą gimtadienį. Prie puikių maisto, raguolio ir kitų skanumynų bei gėrimais turtingo stalo, linksmai vaišinosi 40 svečių, kurie pakėlė taures, jai šauniai sugiedojo „Ilgiausių metų” ir dar ilgai ir nuoširdžiai bendravo. Nuotraukoje matyti, iš k: Valdas ir Rauda Gelažiai, šventės „kaltininkė” Regina Petrauskienė, Algirdas ir Amanda Mulioliai. **A.V.M.**

CLEVELAND, OH

LAKIOS VAIZDUOTĖS SUKURTA TIKROVĖ

Š.m. rugsėjo mėn. 8-9 d., Cleveland, Ohio, Šv. Kazimiero parapijos biuletenyje atspausdinta parapijos finansų ataskaita (2011.07.01.-2012.06.30.). Buvo paskelbta, kad rugsėjo 27 d., 7:00 v.v., parapijos svetainėje, parapijos Finansų taryba pristatys šią ataskaitą, kartu kviečiant visus „kas turite klausimų, norite išsamesnių paaiškinimų, ar norite aptarti šią apyskaitą kartu su Finansų Taryba”, šiame pristatyme dalyvauti.

Būtina paaiškinti, kad rugsėjo 9 d., po šv. Mišių vykusiame pabendravime parapijos svetainėje, buvo nugirsta nuomonių apie minėtą ataskaitą, tačiau nei vienas tas nuomonės pareiškusių asmenų nepasirodė rugsėjo 27 dienos ataskaitos pristatyme. Toks elgesys yra lyg mus iš snaudulio ir nerangumo bandantis pabudinti skambutis. Į ataskaitos pristatymą atvyko tik šešiolika asmenų, įskaitant parapijos kleboną kun. Joseph Bacevice ir Finansų tarybą, kurią sudaro Rimas Čepulis, Alicemarie Egan, Aura Jucaitis, David Oligny ir Vilija N. Klimienė. Toks nedėmesingumas parapijos finansiniam stoviui verčia rimtai susimąstyti.

Salėje, ant kiekvieno stalo, buvo išdėstyta susirinkimo darbotvarkė bei ataskaitos lapai. Susirinkimui vadovavo Vilija N. Klimienė, kurios kadencija jau baigėsi. Jos pareigas perėmė Aura

Jucaitis. Ji perskaitė pagrindinius ataskaitos duomenis ir pakvietė dalyvius pasisakyti jiems rūpimais klausimais. Kadangi dalyvių skaičius, švelniai tariant, buvo „negausus”, tai ir klausimų buvo mažai, nežiūrint to kad Vilija Klimienė patiekė daug išsamių paaiškinimų. Į kai kuriuos klausimus plačiau atsakė ir kleb. kun. Joseph Bacevice.

Pagal turimus vėliausius duomenis, parapijai priklauso 345 šeimos, 645 parapijiečiai. Per paskutinius metus į parapiją įsirašė 10 naujų parapijiečių (9 ne lietuviai ir tik 1 lietuvis). Nors aukos pakilo 7%, jos toli gražu, nesiekia savaitinės sumos, būtinos parapijos finansiniam sveikatingumui. Vyskupijos apmokestinimo suma (kurią kiekviena parapija privalo sumokėti) yra 17% nuo pagrindinės savaitinės rinkliavos. Visos kitos rinkliavos yra grynai savanoriškos. Sumažėjo ir lėšų telkimas.

Mūsų parapijoje yra šeimų bei asmenų, kurie uoliai lanko šv. Mišias ir įvairius bažnytinius bei parapijinius renginius ir, svarbiausia, juos dosniai finansiniai remia. Jiems mes turime būti dėkingi. Tačiau šis, nors ir dosnus, paramos šaltinis nėra užtikrintas. Parapijos išlikimas priklauso ne tik nuo didėjančio parapijiečių skaičiaus, bet ir nuo jų finansinės paramos. Išmeskime iš galvos mintį, kad parapija išliks tik dosniu, kilnių žmonių dėka. Tą atsakomybę ir įsipareigojimą pagal išgales, privalo prisiimti kiekvienas parapijietis.

Pristatytoje ataskaitoje Finansų Taryba yra numachiusi ateinančių metų biudžetą (jis baigsis 2013 m. birželio 30 d.) labai sumažinti parapijos deficitą. Ji taip pat yra pasiryžusi surengti daugiau lėšų telkimo vajų pagrindinėms parapijos išlaidoms padengti. Į klausimą, ar parapija investuoja į C.D., money market ir t.t., buvo atsakyta, kad tam nėra lėšų. Esami tikri, kad Finansų taryba dirbo, dirba ir dirbs parapijos gerovei. Parapijos elektros sąskaita (pakeitus parapiją elektra aprūpinančia kompanija) labai sumažėjo. Parapijos patalpų nuomininkai (ilgo laikotarpio) taip pat moka už šildymą, vandenį ir t.t.

Praeitų metų rugsėjo 21 d. įvykusiame Finansų tarybos susirinkime vienas asmuo buvo nuomonės kad „parapijos ateitis priklauso nuo klebono, jis yra atsakingas ir šis susirinkimas nieko nepakeis”. Toks įsitikinimas aiškiai nėra mūsų gyvenimo tikrovė, bet egoizmo ir labai lakios vaizduotės padarinys. Cleveland apylinkėse gyvena gana didelis skaičius lietuvių atsiribojusių nuo lietuviškos veiklos, organizacijų ir jų paramos. Šią problemą išspręsti nelengva, nes neturint jų pavardžių ar adresų, jie ir toliau lieka lietuviškos veiklos vengiančiais „slapukais”. Jau praeityje buvo rašyta, kad jei lietuviai nerems savo parapijos, jos pražūtis yra neišvengiama. Argi pats parapijos klebonas turėtų tuos „atskalūnus” asmeniškai aplankyti ir bandyti juos įtikinti vėl tapti parapijiečiais?

Algirdas V. Matulionis

Respublikonų partijos kandidatas į JAV prezidentus gubernatorius Mitt Romney Clevelande susitiko su tautybių atstovais rugsėjo 26 d. Iš kairės: August Pust, slovėnų atstovas, Andrew Futey, Ukrainos garbės konsulas, Ralph Perk, Jr., Tautybių Sąjūdžio pirmininkas, Kathy Kuhar, kroatų atstovė, Ingrida Bublienė, LR garbės konsulė, gubernatorius Mitt Romney, Taras Szmagala, ukrainiečių atstovas, Irene Morrow, buvusi Pavergtų Tautų komiteto pirmininkė, Jack Shaw, Jennings Tool Co.

PRAŠO PERDUOTI JIEMS LIETUVOS BAZĘ

Afganistano pareigūnai prašo Lietuvos perduoti vietos pajėgoms Goro provincijos atkūrimo grupės stovyklą, kai Lietuva kitąmet baigs šią misiją.

Naujasis provincijos gubernatorius Sayed Armar Ramad tokį pasiūlymą pateikė susitikęs su Afganistane viešintčia krašto apsaugos ministre Rasa Juknevičiene.

„Mes pasiūlėme Provincijos atkūrimo grupei perduoti mums stovyklą, kuomet jūs paliksite provinciją, bet sprendimas dėl to bus priimtas pačios Lietuvos”, - žurnalistams po susitikimo sakė gubernatorius, į pareigas paskirtas šių metų rugpjūtį.

Vietos pareigūnų teigimu, Goro provincijos saugumo pajėgos neturi tinkamos stovyklos gyvenimui ir darbui.

12 tūkst. Afganistano kariuomenės pajėgoms vakarų regione vadovaujantis generolas Taj Mohammad Jahid dėkojo už Lietuvos pagalbą rengiant vietos pajėgas, kurios, jo teigimu, padarė didelę pažangą.

Generolas pabrėžė, kad afganistaniečiai jau turi patirties perimdami tarptautinės koalicijos karines bazines. Rugsėjo viduryje Goro provincijoje buvo dislokuotas Afganistano nacionalinės armijos batalionas, kuriame - daugiau nei 500 karių.

„Toks karinių bazių perdavimas prasidėjęs atsakomybės perdavimo procesui vyksta visame Afganistane, mes jau turime tokios bazių perėmimo patirties kai kuriose kitose provincijose. Taigi turime pla-

nų ir manome, kad gera idėja perimti PAG bazę iš Lietuvos, kuri pastatė ir įkūrė šią bazę”, - sakė Afganistano nacionalinės armijos 207 korpuso vadas generolas Taj Mohammad Jahid.

Krašto apsaugos ministrės R. Juknevičienės teigimu, galutinis sprendimas dėl stovyklavietės nėra priimtas.

„Esame gavę prašymą iš Goro provincijos vadovybės, kad jie norėtų ją perimti, bet kol kas vyksta skaičiavimai. Visa tai, kas mums reikalinga ir kas toliau bus naudojama kariuomenės reikmėms, mes parsivešime, bet yra tokių dalykų, kurių pervežimas bus brangesnis nei jų palikimas čia”, - sakė R. Juknevičienė.

Šiuo metu Lietuvos vadovaujamoje Goro provincijos atkūrimo grupėje tarnaujanti 15-oji Lietuvos karių pamaina yra sudaryta daugiausiai iš Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotojo pėstininkų bataliono karių. Lapkritį juos pakeis šiuo metu pasiruošimą misijai bebaigianti 16-oji Lietuvos karių pamaina, o kitų metų gegužę - pasirengimą taip pat jau pradėjusi Lietuvos karių misiją Provincijos atkūrimo grupėje užbaigianti 17-oji Lietuvos karių pamaina.

Goro provincijos atkūrimo grupės stovykloje Čagčarane kartu su Lietuvos kariais ir civiliais tarnauja ir dirba Gruzijos, Japonijos, Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV), Lenkijos, Suomijos, Čekijos, Ukrainos, Kroatijos ir Bulgarijos atstovai.

PAG civilinis elementas sudarytas iš Lietuvos, Japonijos ir JAV biurų, atstovaujančių

savo valstybių vyriausybėms ir vykdančių vystomojo bendradarbiavimo programas bei projektus.

Afganistane vis labiau įsibėgėjant atsakomybės už saugumo užtikrinimą vietos pajėgoms perdavimo procesui, planuojama iki 2013 metų pabaigos išvesti Lietuvos karius iš Afganistano Goro provincijos ir užbaigti Lietuvos vadovaujamos Goro provincijos atkūrimo grupės veiklą.

Lietuvos vadovaujama tarptautinė provincijos atkūrimo grupė Gore savo veiklą pradėjo 2005 metais.

KAM inf.

Norvegijos ambasadorius:

NĖRA ABEJONIŲ, JOG JUMS PAVYKS GAUTI PIGESNIŲ DUJŲ

Lietuva ir Norvegija puikiai bendradarbiauja nepaisant ekonominio sunkmečio, o vienas didžiausių planuojamų projektų yra suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo statyba Klaipėdoje, mano Norvegijos ambasadorius Lietuvoje Leif Arne Ulland.

Apie tai jis kalbėjo per Norvegijos ambasados, agentūros „Innovation Norway”, Energetikos ministerijos ir rizikos valdymo bendrovės „Det Norske Veritas” seminarą Palangoje „Suskystintų gamtinių dujų verslo galimybės”.

„Lietuvos ir Norvegijos bendradarbiavimas yra puikus. Mūsų prekybos statistika ir Norvegijos investicijos Lietuvoje niekada nebuvo didesnės nei pernai, nepaisant Europoje kilusių finansinių iššūkių. Praėjusią savaitę mes patvirtinome naują 84 mln. eurų vertės dotacijų programą Lietuvai. Šeši tiesioginiai skrydžiai sujungė šalis

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos vartotojai Rusijos koncernui „Gazprom” per aštuonerius metus **permokėjo 5 milijardus litų.** Tai apskaičiavusi Vyriausybė nutarė kreiptis į Stokholmo arbitražą su ieškiniu. Siekdama 5 mlrd. kitų kompensacijos Lietuva arbitraže bandys įrodyti, kad „Gazprom” pakeitė dujų kainų formulę, tuo pažeisdama privatizavimo sutarties sąlygas. Dėl to dujų kaina Lietuvai smarkiai padidėjo. Rusijos koncernas greičiausiai įrodinės, kad pati Lietuva pažeidė sutartį, kai ėmėsi reguliuoti kainas didiesiems vartotojams. Arbitražas turės nustatyti, ar laikytasi sutarties sąlygų, ar „Gazprom” nepažeidė įsipareigojimų. Tačiau, kita vertus, Lietuva irgi buvo įsipareigojusi nekeisti dujų formulės didiesiems vartotojams, o reguliuoti tik gyventojų dujų kainas. Lietuvos Vyriausybės sprendimą kreiptis į Stokholmo arbitražą iš dalies nulėmė ir Europos Komisijos pradėtas tyrimas dėl galimo „Gazprom” piktnaudžiavimo dominuojama padėtimi.

Užsienyje gyvenantieji Lietuvos piliečiai negali balsuoti internetu. Seimas praneša, kad spalio 2 d. nusprendė atmesti Rinkimų į Europos Parlamentą, Prezidento rinkimų, Referendumo ir Seimo rinkimų įstatymų pataisas, kuriomis buvo siūloma įteisinti **naują balsavimo internetu formą,** suteikiant teisę ja pasinaudoti užsienyje esantiems Lietuvos Respublikos piliečiams. Šiuos projektus atmesti pasiūlė tiek pagrindiniu paskirtas Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, tiek papildomi – Informacinės visuomenės plėtros, Biudžeto ir finansų, Užsienio reikalų ir Teisės ir teisėtvarkos komitetai.

Projektų iniciatorių nuomone, šiais teisės aktų pakeitimais būtų skatinama lietuvių išeivija aktyviau dalyvauti Lietuvos Respublikoje vykstančiuose rinkimuose, rengiamuose referendumuose bei pasiruošta visuotiniam internetinio balsavimo įvedimui Lietuvoje vykstančiuose rinkimuose.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis rugsėjo 24 dieną su JAV valstybės sekretorės specialiuoju pasiuntiniu tarptautiniams energetikos klausimams ambasadoriumi Carlos Pasquali aptarė Baltijos regiono valstybių energetinės izoliacijos problemas. Ministras padėkojo už nuolatinę JAV paramą Lietuvoje įgyvendinamiems strateginiams energetikos projektams, padidinsiantiems šalies energetinę nepriklausomybę, ir už JAV valstybės departamento palaikymą siekiant NATO akreditacijos Vilniuje neseniai įsteigtam Energetinio saugumo kompetencijos centrui. Susitikime aptartas ir Lietuvos susirūpinimas dėl branduolinės saugos neskaidriai įgyvendinamose branduolinės energetikos projektuose Baltarusijoje ir Rusijos Karaliaučiaus srityje. C. Pasquali dabartinėse pareigose 2011 metais pakeitė ambasadorių Richardą Morningstar, kuris aktyviai rėmė Lietuvos siekį diversifikuoti ir subalansuoti šalies energetikos rinką.

nuo mano darbo pradžios Lietuvoje praėjusiais metais, - dėstė ambasadorius savo kalboje. - Mes esame dėkingi energetikos ministrui Arvydui Sekmokui dėl jo pastangų plėtoti Norvegijos ir Lietuvos bendradarbiavimą energetikos sektoriuje.”

Norvegijos ambasadoriaus nuomone, gamtinės dujos yra viena pagrindinių kuro rūšių, kurios patenkins augančius energijos poreikius ateinančiais metais, o Norvegija Europai tiekia 20 proc. šio regiono dujų poreikio.

„Aš manau, kad Baltijos jūra gali tapti vėliavnešiu SGD terminalui kaip kurą gabenančiam laivui, nes regionas turi stiprią jūreivystės pramonę ir tradicijas, atstumai Baltijos jūroje yra optimalūs trumpų distancijų laivybai, - sakė L. A. Ulland. - Norvegija buvo ir išliks saugia gamtinių dujų tiekėja Europai, taigi ir svarbiu pagalbininku užtikrinant Europos gamtinių dujų tieki-

mo saugumą. Mes manome, kad gamtinėms dujoms teks esminis vaidmuo Europai siekiant anglies dvideginio mažinimo tikslų ir tiekimo poreikio saugumo bei gali būti esminiu papildu atsinaujinančiais energetikai.”

Jis priminė, jog šiuo metu **Europoje veikia bei statoma iš viso apie 20 SGD terminalų,** o per praėjusį dešimtmetį dujų tiekimas per SGD terminalus Europai padvigubėjo ir dabar sudaro apie 20 proc. viso Europos dujų poreikio.

„Norvegija sveikina sprendimus statyti papildomus SGD terminalus Europoje, įskaitant Lietuvoje bei Baltijos regione. Tai sustiprins dujų tiekimo saugumą ir kartu gamtinių dujų vaidmenį energijos rinkose. Mes manome, kad didelis SGD terminalų mastas yra esminis indėlis į Europos energijos poreikius ir jog dabar egzistuoja daug žadanti ateitis mažesnių SGD terminalų laivams.”

LRT

KŪRINYS BE TRADICIJOS – NIEKO VERTAS

„Aš nuo seno esu susitaisęs su mintimi, kad šiame pasaulyje nėra nieko amžino“, – sakė Vytautas Bubnys. Rašytojas, daugybės knygų autorius šventė 80 metų sukaktį.

Garbingo jubiliejaus sulaukusį V. Bubnį labiausiai nustebino sūnus Vygintas. Jis tėvui padovanojo išties savitą dovaną – parėmė naujausios V. Bubnio knygos „Kad vėjai neišpustytų“ (leidykla „Žuvėdra“) leidimą. Joje sudėti rašytojo dienoraščiai, laiškai, interviu.

Rašytojų klube V. Bubnį pasveikino ir kolegės bei gerbėjai. Vyko jubiliejinis V. Bubnio vakaras, kuriame, be „Kad vėjai neišpustytų“, bus pristatyta ir keliais mėnesiais anksčiau pasirodžiusi V. Bubnio knyga „Širdimi regėti“ („Alma littera“). Joje rašytojas prisimena sutiktas garsias asmenybes.

– Mane kartais apima tikras siaubas, kai prisimenu, kad artėju keturiasdešimties link. O kaip jaučiasi žmogus, sulaukęs aštuoniasdešimties?

– Sulaukęs aštuoniasdešimties jaučiuosi normaliai – kaip ir kasdien. Stengiuosi apie tai negalvoti. Aišku, jaučiu ir negerų poslinkių – prastėja atmintis, kartais pamirštu kokį vardą ar pavardę, nors, kita vertus, aš ir anksčiau tai pamiršdavau.

Nuo seno esu susitaisęs su mintimi, kad šiame pasaulyje nėra nieko amžino. Tad kas rytą kartoju tokią savo paties susikurtą maldele: „Ačiū tau, Dieve, kad naujas rytas išaušo. Būk su manimi. Saugok mane nuo visų bėdų.“ Žodžiu, kokios nors dramos ar tragedijos nejaučiu. Bus taip, kaip lemta būti.

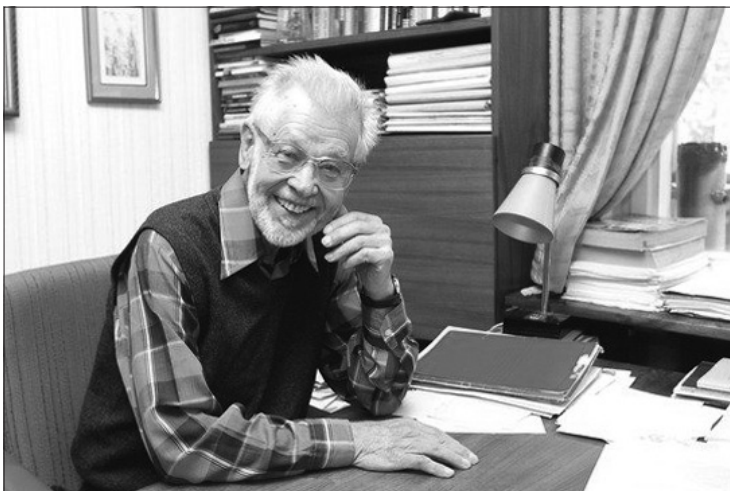
– Bandžiau suskaičiuoti jūsų knygas, bet ties dvidešimt penkta pamečiau skaičių. Ar jūs pats skaičiavote, kiek knygų esate išleidęs?

– Jei skaičiuotume dvi neseniai pasirodžiusias knygas – „Širdimi regėti“ ir „Kad vėjai neišpustytų“, į pasaulį išleidau 32 knygas. Su perleidimais ir vertimais susidarytų 102 knygos.

Kažkada skaičiavau ir bendrą jų tiražą. Jis siekia 6 milijonus. Mat keli mano romanai sovietiniais laikais Maskvoje buvo išleisti stulbinamai dideliais tiražais.

– Viena garsiausių jūsų apysakų „Arberonas“ sovietiniais laikais buvo išleista 15 tūkst. egzempliorių tiražu.

Vėliau ji nesyk buvo perleista panašiu tiražu. Prieš keletą metų „Arberono“ išleista jau tik 2 tūkst. egzempliorių. Vienas naujesnių jūsų romanų „Balandžio

Rašytojas Vytautas Bubnys.

T. Bauro nuotr.

plastėjime” pasirodė 3 tūkst. vienetų tiražu. Kokių minčių kyla, kai lyginate taip sumažėjusius tiražus?

– Anais laikais per metus pasirodydavo tik po šešis ar aštuonis mūsų autorių romanus. Skirtingai nei dabar, anuomet būdavo nemenka atranka. Aišku, ir ideologinė, ne tik kokybinė.

Bet kaip sakė režisierius Arūnas Žebriūnas, sovietiniais laikais gero kūrinio nesukūrė tik tas menininkas, kuris nedirbo, tingėjo. Landų būdavo įvairiausių, kad pavyktų išsakyti savo mintis. Kartais, žinoma, prirėkdavo vadinamojo perkūnsargio.

Šiais laikais knygų išleidiama tūkstančiai, tačiau nedideliais tiražais, nes ir žmonių skaitomumas yra kritęs.

Iš mokytojų esu girdėjęs, kad dauguma prie kompiuterių prilipusių mokinių nėra perskaitę nė vienos knygos nuo pradžios iki galo. Jiems užtenka šį tą žinoti apie vieną ar kitą knygą. Liūdna, bet ką darysi.

Be to, dabar, galima sakyti, knygas leidžia, kas netingi. Nenoriu supeikti lėkštų ir paviršutiniškų knygų autorių – geriau jie tegul rašo nei sėdi prie taurelės. Bet skaitytojas tame sraute sunkiai išsirenka rimtą ir kokybišką kūrinį.

– Užsiminėte apie geras ir rimtas knygas. Jūsų manymu, koks romanas yra geras, rimtas, kokybiškas?

– Sunku pasakyti. Man rodos, geras ir rimtas romanas turi būti susijęs su tradicija.

Jis turėtų atskleisti žmogaus dvasinį pasaulį, suteikti herojui galimybę pažvelgti į aplinką – ir į viršų, ir į apačią.

Geras romanas susijęs ne su pasityčiojimu iš žmogaus ir paviršutinišku jo vaizdavimu, o su jo gelmių atskleidimu. Tai būdinga ne vien XIX, bet ir XX amžiaus geriausiems romanams.

Manau, tai neišsamiama, nes kiekvienas rašytojas turi savo požiūrį ir įgimtą talentą, kuris padeda į pasaulį ir žmogų per minėtą prizmę pažvelgti naujai.

Šiais laikais vieninteliu kriterijumi tapo romano perkamumas, jo prieinamumas masiniam skaitytojui. Tapo kone privaloma, kad romanas skaitytojus užkabintų kriminaliniais dalykais, paviršutiniškais nuotykiškais.

– Ar neižvelgiate pačios lietuvių literatūros problemos? Galbūt skaitytojais pultų prie knygos, kuri žmogaus dvasią atskleidžia ne tradicinio romano priemonėmis, o, tarkim, per tą patį kriminalą?

– Gal ir jūsų tiesa. Amžių sandūros užsienio literatūroje nemažai pavyzdžių, kai romanas tarsi ir neįpareigojamai užkabina, įtraukia, sudomina, bet vis tiek sugeba nusukti į giluminius, o ne paviršutiniškus dalykus. Pas mus irgi to yra, bet kol kas tai daugiau tik bandymai.

– Paklausu konkrečiau. Štai jūsų namų lentynoje matau Dan Brown „Da Vinčio kodą“. Tai gera ar prasta literatūra?

– Nei gera, nei prasta. Tiksliau tariant, labiau gera nei prasta. Nors man daug didesnį įspūdį paliko Herbjorg Wassm trilogijos apie Diną pirmoji dalis. Kitos dvi dalys – jau silpnesnės. Trilogijoms taip atsitinka.

– Jūs savo vienus pirmųjų romanų – „Alkana žemė“, „Po vasaros dangum“, „Nesėtų rugių žydėjimas“ irgi vadinate trilogija.

– Tai nėra tikra trilogija. Tuos romanus, kurių veiksmas vyksta pokariu, sieja tema – žmogus ir žemė. Šiuose romanuose stengiausi atskleisti kiek galima daugiau tos rūsčios tiesos.

– O kaip drįsote vaizduoti karo Kroatijoje peripetijas viename naujausių savo romanų „Balandžio plastėjime“, kuriame vienuolis su automatu rankose eina ginti katalikų tikėjimo?

– Pats iki šiol ne iki galo suprantu, kaip drįsau šio romano veiksmo vieta pasirinkti Kroatiją. Aš tuose kraštuose buvau lankęsis, bet, žinoma,

(Nukelta į 11 psl.)

KULTŪROS KRONIKA

Rašytojas Vytautas Bubnys sako: „Aš nuo seno esu susitaisęs su mintimi, kad šiame pasaulyje nėra nieko amžino. Rašytojas ką tik paminėjo 80 metų sukaktį. Rašytojų klube jį pasveikino kolegos, kurio metu buvo jo naujosios knygos pristatymas „Kad vėjai neišpustytų“. „Kas rytą kartoju savo paties susikurtą maldele: ačiū Tau, Dieve, kad naujas rytas išaušo, būk su manimi, Saugok mane nuo visų bėdų.“ Rašytojas išleido 32 knygas, o su įvairiais vertimais susidaro 102 knygos. Prozininkas, dramaturgas, eseistas Vilniaus pedagoginiame institute baigė lietuvių kalbą ir literatūrą. Buvo Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys. Jo garsiausios knygos: „Aberonas“, romanai „Alkana žemė“, „Po vasaros dangum“, „Nesėtų rugių žydėjimas“, „Pilnaties valanda“, „Rudens ekvinokcija“, „Piemennėlių mišios“, „Atleisk mūsų kaltes“, „Teatsiveria tavo akys“, „Žmogus iš tenai“, „Balandžio plastėjime“, „Tas ryto laukimas“, kuriam 2004 m. buvo skirta „Lietuvių balso“ literatūriniame konkurse premija. Kai kurios knygos išverstos į užsienio kalbas. Vytautas Bubnys apdovanotas Žemaitės literatūrine premija ir Petkevičaitės-Bitės premija.

Marijampolėje lietuviai gėrėjosi pasaulinio garso operos primadonos Violetos Urmanavičiūtės koncertu. Jos vyro italų tenoro Alfredo Nigro bei Lietuvos valstybinio operos ir baleto teatro simfoninio orkestro, diriguojamo maestro Roberto Šerveniko, koncertą dovanavo 22 metų sukaktį mininti „Arvi“ įmonių grupė. Koncerto sumanytojas ir mecenatas Vidmantas Kučinskas sakė, kad dėl koncerto buvo susitarta prieš pusantų metų. Koncerte skambėjo operų arijos, duetai ir lietuvių kūriniai. Po arijos iš Puccini operos „Madam Butterfly“ publika garsiajai kraštietei plojo atsistojusi, kas Lietuvoje reta. „Nors Lietuvoje negali būti tiek, kiek noriu, niekada nepamirštu, kas aš ir iš kur esu“. Po įspūdingo koncerto prie Marijampolės kultūros centro „Arvi“ įmonių prezidentas V. Kučinskas, finansavęs koncertą atidengė Urmanavičiūtės suoliuką, kurį sukūrė skulptorius Kęstutis Lanauskas. „Lakštingala, nutūpusi į lietuvišką pievą“ – savo kūrinį apibūdino skulptorius.

Lietuvoje šiuo metu gyvena maždaug 3,054 mln. žmonių. Preliminariniais duomenimis šalis prarado apie 14 procentų, arba 467 tūkstančius gyventojų. Mažesni miestai neteko maždaug kas penkto gyventojų. Akmenėje, Ignalinoje, Pasvalyje vienas dirbantis žmogus išlaiko maždaug du pensininkus, o Vilniuje vieną pensininką išlaiko vidutiniškai 2.34 dirbančio asmens. Sparčiai mažėjantis darbingo amžiaus gyventojų skaičius reiškia, kad Lietuva anksčiau ar vėliau gali susidurti su krize.

„Pagaminta Lietuvoje“. Toks užrašas – ant molekulinės, baltymų ir ląstelių biologijos produktų, kuriuos į rankas ima pasaulio universitetų mokslininkai. JAV įmonės „Thermo Fisher Scientific“ molekulinės biologijos padalinys Vilniuje jais aprūpina ne tik universitetus, bet ir pasaulio farmacijos įmones, ligoninių bei klinikų diagnostikos laboratorijas. „Thermo“ Vilniaus padalinio vadovas Algimantas Markauskas. Šiuo metu 99 proc. produktų, kurie gaminami Vilniaus padalinėje, eksportuojama.

Lietuvos knygynuose spalio 2 dieną pasirodė Upton Sinclair knyga „Džiunglės“. Tai socialistinis romanas apie lietuvius, dirbusius beveik vergų, sąlygomis Čikagos skerdyklose. Pasakojama apie mėsos gamybos blogiasias puses, kai karvės ir žiurkės būdavo sumalamos kartu ir ta mėsa parduodama žmonėms. Knygą yra skaitę prezidentas Theodore Roosevelt ir anglas Winston Churchill. Skaitant knygą ašaros byra, kaip tuo metu vargo lietuviai. Tokią knygą skaitant, nesijaudinti neįmanoma. Autorius norėjo parodyti, koks juodas yra kapitalizmas. Dabar tų didžiulių skerdyklų nebėra, bet verta susipažinti kaip mūsų protėviai vargo Amerikoje.

Rugsėjo 30 d. vakarą Kauno „Žalgirio“ arenoje Virgilijus Noreika savo atsisveikinimo koncerte su didžiąja scena padainuoti galėjo vos porą dainų, nes susirgo. Šiais metais legendiniam Lietuvos balsui V. Noreikai sukako 77, o ir kitas skaičius ne mažiau įspūdingas – 55 metai profesionalioje scenoje.

Lietuvos ir Lenkijos delegacijos derybų Kalvarijoje metu 1920 m. rugsėjo 16–18 d.

LENKŲ KLASTA

Lygiai prieš 90 metų lenkams užgrobus Vilniaus kraštą jame „kurta“ marionetinė Vidurio Lietuvos valstybė buvo prijungta prie Lenkijos, taip galutinai palaidojant Juzefo Pilsudskio idėją sukurti valstybę „nuo jūrų iki jūrų“.

Šios „valstybės“ istorija buvo neilga ir prasidėjo keistu nesusipratimu. Juzefo Pilsudskio nurodymu pasiskelbęs neva maištininku, nepavaldžiu Lenkijos karinei vadovybei, generolas Lucjanas Želigovskis ankstyvą 1920 m. spalio 8-osios rytą užpuolė Lietuvą ir pasivadino Vidurio Lietuvos (Litwa Srodkowa) lietuvių ir baltarusių armijos vadu. Tačiau lietuvių toje armijoje nebuvo nė vieno, tik lenkai ir jų suvilioti baltarusiai. O svarbiausia - dar nebuvo ir tos Vidurio Lietuvos.

Šio prasto maskarado priekė tam, kad būtų galima pridengti bjaurią klastą - lenkų agresiją prieš Lietuvą, pradėtą praėjus vos šešioms valandoms po to, kai iškilmingai, dalyvaujant oficialiems Tautų Sąjungos atstovams, buvo pasirašyta Suvalkų sutartis. Joje juodu ant balto buvo parašyta: karo veiksmai tarp Lietuvos ir Lenkijos kariuomenių nutraukiami, o Vilnius atitenka Lietuvai.

Kas ta Vidurio Lietuva?

Tiesa, aptariamas nesusi-pratimas truko neilgai. Spalio 9-ąją po pietų toji vadinamoji lietuvių ir baltarusių kariuomenė įžengė į Vilnių, visi baltarusiai ir lenkai, kaip rašo baltarusių (ir lenkų) istorikai, sveikino karius, „išvadavusius miestiečius nuo žemaitų (lietuvių) valdžios“. L.Želigovskis nedelsdamas išleido savo dekretą Nr. 1, paskelbdamas naują valstybę - Vidurio Lietuvą. Kartu jis kreipėsi į gyventojus su atsišaukimu ir jame paaiškino, kad šį žygį pradėti jį privertė bolševikai, kurie, norėdami įvesti savo kruvinąjį valdymą, susidėjo su Kauno

valdžia, taip nuskriausdami Vilnijos gyventojus: „Mūsų neklausė, ar mes norime būti Kauno vyriausybės valdomi, ir tiesiog padovanojo mus Kauno vyriausybei.“

Čia gali kilti klausimas: kodėl toks keistas pavadinimas, kiek tų lietuvių dar galėjo būti? Juk mes manome, kad pasauly Lietuva - vienintelė, ta, kuri nuo 1918 m. vasario 16-osios jau buvo nepriklausoma. Bet tokį vardą Vilnijai sugalvojęs J.Pilsudskis ir visa to meto Lenkijos valdžia kaip tik tos Lietuvos ir nenorėjo pripažinti ir net minėti, jiems tai buvo Kaunija (Kowienszczyzna) arba geriausiu atveju - Kauno Lietuva, labai bloga, vokiečių sukurta, bolševikų valdoma.

O svarbiausia - toks pavadinimas buvo tiesiogiai susijęs su grandioziniais lenkų lyderio planais, apie kuriuos 1935 m. papasakojo labai autoritetingas, patikimas žmogus prof. Mykolas Romeris, kadaisė artimai bendravęs su būsimu Lenkijos maršalu ir valstybės viršininku: „Juozo Pilsudskio koncepcija (siekimai) buvo ne nacionalinė Lenkija, bet Didžioji Rytų Imperija, apimanti Lenkų, Ukrainos, Lietuvos ir Gudų žemes, imperija nuo Baltijos iki Juodosios jūros... Šis galingasis valstybinis blokas jei ne betarpiškai apimtu, tai bent veiktų ir politiškai derintų artimas latvių ir estų valstybes Pabaltijy, o gal net ir Suomiją šiaurėj bei Rumuniją pietuose.“

Ir dar viena labai svarbi mintis: „Kad Pilsudskio idėja laimėtų, reikėjo suimti į vienas rankas Ukrainos, Gudų ir Lietuvių žemės plotus, ypatin-gai gi jų gyvybinius centrus

- Vilnių, Minską ir Kijeva.“

Taigi būsimosios imperijos dalimis turėjo tapti bent trys „Lietuvos“: Kauno, Vidurio ir dar Rytų Lietuva, tai yra Baltarusija. **Beje, kai kurie baltarusių istorikai dabar taip ir bando vadinti savo šalį - Litva, nes joje esą gyvenę litvinų, tikrųjų lietuvių, palikuonys.** Kartu gauname atsakymą į klausimą, kodėl lenkams 1918-1920 m. taip rūpėjo Vilnius: visai ne dėl to, kad jis jų širdžiai, kaip skelbė, toks pat brangus kaip ir Varšuva, kad tai - antroji Lenkijos sostinė. Ir juo labiau ne todėl, kad jį taip mylėjo J.Pilsudskis, čia augęs ir net apsiašarojęs, kai Maskva 1920 m. rugpjūtį Vilnių perdavė Lietuvai...

Pagaliau L.Želigovskio žygiui į Vilnių priešasčių buvo ir daugiau: lenkai laukė, kad jis Vilniuje sukels vietos žmonių sukilimą prieš lietuvių valdžią, antra, kad norėdama atgauti sostinę toji nepakenčiama Kauno Lietuva vis dėlto kapituluos, sutiks tapti Lenkijos dalimi, kaip buvo kadaise. Laimė, nė viena šių vilčių neišsipildė.

Žinoma, generolas labai norėjo, kad jo paskelbta valstybė būtų gerokai didesnė, todėl užėmęs Vilnių ir gavęs pastiprinimą bandė pratęsti puolimą Kauno ir Ukmergės kryptimis. Tačiau 1920 m. lapkričio pabaigoje ties Musninkais, Širvintomis ir Giedraičiais tas puolimas buvo sustabdytas, o įsibrovėlių armija vos nesutriškinta - nuo tokios gėdos ją išgelbėjo Tautų Sąjungos Kontrolinė komisija, privertusi abi kariaujančias puses pasirašyti paliaubų sutartį.

Taigi Vidurio Lietuva užėmė siaurą ilgą teritorijos ruožą nuo Lydos pietuose iki Breslaujos šiaurėje, iš viso 13 tūkst. km² su maždaug puse milijono gyventojų. Ją sudarė Vilniaus, Švenčionių ir

Ašmenos apskritys. Nė viena užsienio šalis tos valstybės nepripažino, išskyrus, aišku, Lenkiją, bet ji gyvavo. Aukščiausia valdžia joje priklausė pačiam L.Želigovskiui, kuris savo dekretu suformavo vykdomąją valdžią - Laikinąją valdymo komisiją su dideliu J.Pilsudskio šalininku Vitoldu Abramovičiumi priešakyje. Iš pradžių toje komisijoje buvo ne vien lenkai, bet ir baltarusių atstovų, **tarp jų trys Ivanovskiai, mūsų profesorius Tado Ivanausko broliai** - Ježis, Vaclovas ir Stasys. Todėl dabar Minske kai kurie istorikai tvirtina, kad Vidurio Lietuva buvusi baltarusių valstybė, vadovaujama jų tautiečio, kilusio iš Ašmenos...

Toji valstybė buvo ir mažytė, ir labai neturtinga. Taip atsitiko ne vien todėl, kad Vilnijos žemės prastos, o jos gyventojai buvo mažai raštingi, tamsoki. Šis kraštas labiau už kitas Lietuvos dalis nukentėjo nuo karo veiksnių, nuo vokiečių okupacijos 1915-1918 m. ir dar nuo vėlesnės valdžių kaitos: 1918-1920 m. valdžia čia pasikeitė net vienuolika kartų. Todėl Vidurio Lietuvoje 1919 m. buvo išlikę labai mažai arklių, karvių, kiaulių, 1921 m. apšėta vos 14-20 proc. prieškarinio ploto, beveik 28 proc. žemių dirvonavo. **Vietos valstiečiams L.Želigovskio administracija užkrovė didelius mokesčius, o jo kareiviai čia savivaliavo, plėšikavo - net labiau nei anksčiau čia buvę bolševikai.**

Kita didelė naujosios valstybės nelaimė buvo ta, kad ji valdyta karinėmis ir policinėmis priemonėmis. Jau 1921 m. sausį joje įvesta nepaprastoji padėtis, už daugelį tikrų ar tariamų nusikaltimų grėsė mirties bausmė: tarkime, už sukilimo organizavimą, geležinkelių gadinimą, kalinių paleidimą ir t.t.

Tam dar 1920 m. spalį buvo įsteigti karo lauko teismai, kurių nuosprendžiai buvo neapskundžiami. Įtartinus asmenis jie siųsdavo į koncentracijos stovyklas Lenkijoje. Policija ir žandarai sekė piliečius, darydavo kratas jų namuose, areštuodavo.

Ypač kentėjo ne lenkų tautybės gyventojai - žydai, lietuviai, baltarusiai, rusai. Jiems buvo fabrikuojamos politinės bylos, tad natūralu, kad kalėjimai buvo perpildyti. Ypatin-gą dėmesį valdžia skyrė Vilnijos lietuviams, reguliariai kaltindama juos antivalstybine veikla. Sudaryta speciali komisija rekomendavo uždaryti Lietuvių banką, atimti iš lietuviškų kultūrinių organizacijų patalpas, areštuoti, ištremti aktyvesnius mūsų veikėjus, uždaryti jų leidžiamus laikraščius. Žinoma, šios rekomendacijos buvo uoliai vykdomos.

Maskaradas baigiasi

Atkreiptinas dėmesys, kad, paskelbęs apie Vidurio Lietuvos įkūrimą, tame pačiame dekrete L.Želigovskis pažadėjo jau 1921 m. sausį surengti rinkimus į šios valstybės seimą, kuris esą demokratiškai nuspręs tolesnį jos likimą. Tačiau tie žadėti rinkimai nusikėlė, juos iš dalies sutrukdė ir Vakarų valstybių bandymai įsiūlyti Lietuvai ir Lenkijai naują uniją (Hymanso projektų pagrindu). Tiems projektams žlugus generolui teko tesėti savo pažadus: 1921 m. lapkritį jis paskelbė, kad rinkimai į Vilniaus seimą įvyks 1922 m. sausio 8 d. Tuo metu politinė situacija Vilniuje buvo sudėtinga. Deklaruota, kad rinkimai būsiantys demokratiški, bet iš tiesų visas agitacijos galimybes gavo tik lenkai, jie šiems tikslams plačiai panaudojo ir spaudą, ir Bažnyčią. O kitataučių laikraščiai buvo uždarinėjami, jų veikėjai, organizacijos ir toliau persekiojami. Todėl gana energingai veikusi svarbiausia mūsų tautiečių organizacija - Laikinis Vilniaus lietuvių komitetas su **Mykolu Biržiška** priešakyje nusprendė rinkimus boikotuoti. Jo iniciatyva lietuvių, baltarusių ir žydų nacionaliniai komitetai pareiškė, kad rinkimuose nedalyvaus, nes jie nedemokratiški, kad seimas šaukiamas neteisėtos valdžios potvarkiu ir tik įteisins okupaciją.

Beje, ir lenkai nebuvo vieningi. Didžioji jų dalis buvo ne J.Pilsudskio planuojamos didingosios Rytų imperijos, o nacionalinės Lenkijos šalininkai, todėl prieštaravo bet kokiai Vilnijos autonomijai, reikalaudami įjungti ją į Lenkijos sudėtį. Ir be jokių išlygų. Rinkimai, kuriuose dalyvavo tik 52,3 proc. rinkėjų, vyko audringai: vyko susidūrimai tarp lenkų ir kitataučių, buvo net sužeistų žmonių, nemažai areštuota. **Balsavo ir 8 tūkst. lenkų, specialiai atvežtų iš Lenkijos, svarbiausia - su Tautų Sąjungos komisijos pritarimu.** Rinkimų komisijose dirbo tik lenkai, jos be ceremonijų „taisė“, klastojo rinkimų rezultatus.

Taip į Vilniaus seimą pateko 106 deputatai, tarp jų net 42 dvarininkai. 1922 m. vasario 20 d. susirinkęs Seimas paskelbė, kad Vilniaus kraštas tampa sudėtine Lenkijos dalimi, o Lenkijos seimas kovo 24 d. paskelbė Vilniaus krašto sujungimo su Lenkijos Respublika aktą. Ne tik Lenkijos valdžia, bet ir daug kas Vakaruose tada tikėjosi, kad šis sprendimas galutinis, bet Lietuva niekada su tuo nesutiko.

RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 27 – 28 d.d., šeštadienį ir sekmadienį Lietuvos dienos, Šv. Kazimiero parapijos salėje (18022 Neff Rd.).

Rengia LB Clevelando apylinkės skyrius.

LAPKRIČIO 11 d., sekmadienį – po visų Mišių Šv. Kazimiero svetainėje vyks blynų pusryčiai. Be įprastų blynų bus ir kitų patiekalų.

Rengia Šv. Kazimiero parapija.

2013 m.

BALANDŽIO 6 d., šeštadienį Šv. Kazimiero parapijos **Atvirkštinės loterijos vakaras**. Vakaronės vieta bei laikas bus vėliau paskelbta.

PASTABOS IR NUOMONĖS

AR IŠNAUDOSIME GRAŽIĄ PROGĄ?

Lietuvių tarpe, nežiūrint kokią spaudą jie beskaitytų, yra asmenų, kurie nesugeba atskirti objektyvios, geranoriškos kritikos nuo jau atgyvenusio „political correctness“, kuris yra nieko daugiau kaip nuolankumu prisidengęs, tiesos vengiantis, diplomatams įgimtas dirbtinis mandagumas. Tie asmenys yra „išsisukinėjimo žinovai“ ir šį „talentą“ dažnai panaudoja pasiteisinimui, kai pro pirštus praleidžiama Lietuvos garsinimui naudinga proga. O tokia proga mums dabar kaip tik prieš akis.

Pasaulinio garso Cleveland Museum of Art direktorius David Franklin, su dr. John ir Helen Collis parama, atsižvelgdamas į muziejaus įtaką ir svarbą jį supančioms etninėms bendruomenėms, įkūrė International Cleveland Community Advancement Task Force, auklėjimo ir tarptautinio, tarpkultūrinio bendravimo tikslu. Tai yra muziejaus dalis su 50 asmenų komitetu atstovaujančių daugumai šiaurės rytų Ohio etninių bendruomenių. Įdomu, kad dr. John Collis yra graikų-amerikiečių kilmės. Muziejaus direktorius pageidauja, kad kiekviena etninė bendruomenė, būdama muziejaus dalimi, pareikštų savo nuomonę ir pasisakytų jai rūpimais klausimais.

Tuo tikslu muziejus, nustatyta tvarka, kreipėsi į Cleveland etnines bendruomenes su šia svarbia žinia.

Plačiau apie šį sumanymą buvo paaiškinta rugsėjo 28 d. įvykusiame susipažinime, išsamiau pristatant naujos organizacijos tikslus, reikšmę ir naudą.

Spalio 28 d. Cleveland Museum of Art iškilmingai atidarys, puošnų Atrium – didžiulę, stiklu dengtą erdvę jungiančią senąjį muziejaus pastatą ir muziejaus naująsias dalis. Tai puikiai pavykęs architektūrinis sprendimas. Šis atidarymas sutaps su Perų senosios WARI kultūros paroda. Kartu su šia švente ir paroda, spalio 28 d. Cleveland etninės bendruomenės yra kviečiamos parodyti ir savo kultūrą (šokius, dainas, muziką, joms būdingus rodinius). Kiekvienai bendruomenei yra numatyta po vieną 8 pėdų stalą. Ar Cleveland lietuvių bendruomenė šį išskirtinai reikšmingą kvietimą priims ir jam tinkamai pasiruoš, kad nereikėtų raudonuoti? Būtų labai gaila jei tokią svarbią proga būtų praleista, nors šį rašinį rengiant buvo gauta daug prieštaraujančių žinių, atsisakinėjimų ir išsisukinėjimų.

Algirdas V. Matulionis

PRIMINIMAS

„Dirvos“ loterijos bilietų traukimas įvyks 2012 m. lapkričio mėn. 1 d. Malonėkite gražinti užpildytas loterijos bilietų šakneles su atitinkamu mokesčiu. Jūs turėsite progą dalyvauti loterijoje ir išbandyti savo laimę.

„Vilties“ d-jos valdyba

PASKIRTAS KAUNO VYSKUPAS AUGZILIARAS

2012 metų rugsėjo 27 dieną, Šventasis Tėvas Benediktas XVI kunigą dr. **Kęstutį Kėvalą** paskyrė titulinu Abziri vyskupu ir Kauno arkivyskupijos augziliaru, praneša Kauno arkivyskupija.

Vyskupas nominatas Kęstutis Kėvalas gimė Kaune 1972 metų vasario 17 d.

Mokėsi Šančių vidurinėje mokykloje bei Kauno 1-joje muzikos mokykloje.

Baigęs vidurinę mokyklą 1990–1992 m. studijavo Kauno technologijos universiteto Radioelektronikos fakultete.

1993 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją.

1997 m. Kauno arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus SJ siuntimu išvyko tęsti studijų Šv. Marijos seminarijoje ir universitete (St. Mary's Seminary and University) Baltimoreje, JAV.

2000 m. baigė pagrindines teologijos studijas Šv. Marijos seminarijoje ir universitete Baltimoreje ir įgijo teologijos bakalaurą ir magistro mokslinius laipsnius.

2000 m. birželio 29 d. arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus SJ išventintas kunigu.

2001 m. tęsė studijas Šv. Marijos seminarijoje ir universitete Baltimoreje ir įgijo teologijos mokslo licenciatą laipsnį parašydamas darbą „Catholic Social Teaching and Economical Development: A Case Study of Lithuania“ („Katalikų socialinis mokymas ir ekonominis vystymasis: Lietuvos situacija“).

(Atkelta iš 9 psl.)

KŪRINYS BE...

jų nepažinojau taip gerai kaip Lietuvos.

Jį rašydamas stengiausi vengti buitės detalių. Juolab kad man ir rūpėjo truputį kiti dalykai – siekiau atskleisti žmogaus būties tragizmą karo metu.

Patys kroatai, kai knygą pristatinėjau jų tėvynėje, stebėjosi, jog man pavyko gana tiksliai atskleisti Kroatijos paveikslą.

– Pavyko turbūt todėl, kad, kaip esate sakęs, **vaizduodamas Balkanų karą omenyje turėjote ir Lietuvos pokario pasipriešinimo kovas?**

– Jei būčiau neturėjęs mūsų pokario patirties ir žinių apie jį, kažin ar būčiau ėmėsis rašyti istoriją, kuri vyktų buvusioje Jugoslavijoje.

Tie kariniai susidūrimai visur labai panašūs. Skiriasi tik detalės. Juk visų suiručių metu kiekvienas jaučiasi tiek teisuus, kad net leidžia sau žudyti.

Ramūnas Gerbutavičius, lrytas.lt

Nuo 2001 m. rugsėjo mėn. paskirtas dirbti Kauno kunigų seminarijos parengiamąjo kurso vadovu bei jaunimo pastoracijos kapelionu Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre.

Nuo 2002 m. vasario mėn. pradėjo dėstyti VDU Katalikų teologijos fakultete. Jame iki dabar dėstė įvairius kursus teologijos ir religijos studijų bakalaurų studijų programose: „Bendroji moralinė teologija“, „Spec. moralinės teologija“; taip pat magistro studijų programoje kursas: „Pastoracijos vadyba“ ir „Jaunimo pastoracija“.

2003 m. rugsėjo mėn. pradėjo doktorantūros studijas Vytauto Didžiojo universitete. Kauno arkivyskupo metropolito siuntimu paskirtas dirbti Kauno kunigų seminarijos parengiamąjo kurso bei Jono Pauliaus II namų Šiluvoje vadovu.

2003–2007 m. dalyvavo Kauno arkivyskupijos II sinodo darbe kaip Jaunimo sielovados komisijos pirmininkas.

2005 m. paskirtas Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvu.

2006 m. rugpjūčio mėn. išvyko į JAV rašyti doktorato darbo ir dirbti kapelionu Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo seserų kongregacijoje Putname, Connecticut valstijoje.

Nuo 2007 m. rugsėjo mėn. tęsė darbą Vytauto Didžiojo universitete. Mokslinė domėjimosi sritis – katalikų socialinis mokymas, etika, laisvoji ekonomika.

„DIRVAI“ AUKOJO

J.Sabaliauskas,
Rocky River, OH.....95
A.Sutkuvienė,
Beverly Shores, IL80
M.Pautienis,
W.Barnstable, MA.....53
R.Aukštuolis, Hudson, OH45
G.Miglinas, Chicago, IL28
R.Sležas, Dorchester, MA.....27
Z.Dučmanas, Wickliffe, OH ..22
J.Veblaitis, Union, NJ.....20
Ž.Šukys, Chicago, IL10
D.Benedict, Mt.Prospect, IL2

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

2008 m. sausio 18 d. Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, apgynė teologijos daktaro disertaciją tema „The Origins and Ends of the Free Economy as Portrayed in the Encyclical Letter Centesimus Annus“ („Laisvosios ekonomikos šaltiniai ir tikslai pagal encikliką Centesimus Annus“).

2009–2011 m. Katalikų teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universitete pradedamas.

2010 m. kun. Kęstučiui Kėvalui buvo įteiktas Aktono instituto, JAV, Novako apdovanojimas už sudijas gilinant sąsajas tarp moralės ir ekonomikos disciplinų bei laisvosios ekonomikos temos nagrinėjimą tarptautiniame kontekste.

Nuo 2010 m. vasario mėn. kun. Kęstutis Kėvalas dirbo Marijos radijo programų direktoriumi Lietuvoje.

Kauno arkivyskupijos kurija

Spalio 27-28 dienomis visi mielai kviečiami į tradiciją tapusį LB renginį „Lietuvių dienos“.

Renginys vyks

Šv.Kazimiero parapijos viršutinėje salėje
šeštadienį, spalio 27 d.

„Lietuvių dienų“ šventinis vakaras prasidės 6:00 v.v. atidarant architekto Vytauto Petrausko dailės darbų parodą.

7:00 v.v. koncertinė programa: MAIRONIS

(skirta 150-jų gimimo metinių atminimui).

Programoje: Maironis ir teatras – dalyvauja Kauno dramos teatro aktorius **Egidijus Stančikas.**

Maironis ir muzika – sopranas **Jūratė Švedaitė.**

Sekmadienį, spalio 28 d.

10:00 v.r. Šv. Mišios Šv. Kazimiero šventovėje.
1:00 v. p.p. Lietuvių klubo restorane „Gintare“ „Lietuvių dienų“ popietė, kurioje bus pristatoma **Romo Šležo knyga „Kovos kelias“.**

Koncerto bilietų kaina: \$15.00. Dėl informacijos kreiptis į Zitą Masčinskienę tel. 216-235-5212

Po koncertinės programos vaisės ir šokiai.
Gros ir dainuos **Eugenijus Dicevičius.**
Laukiame visų.

Minėjimą rengia LB Clevelando skyrius

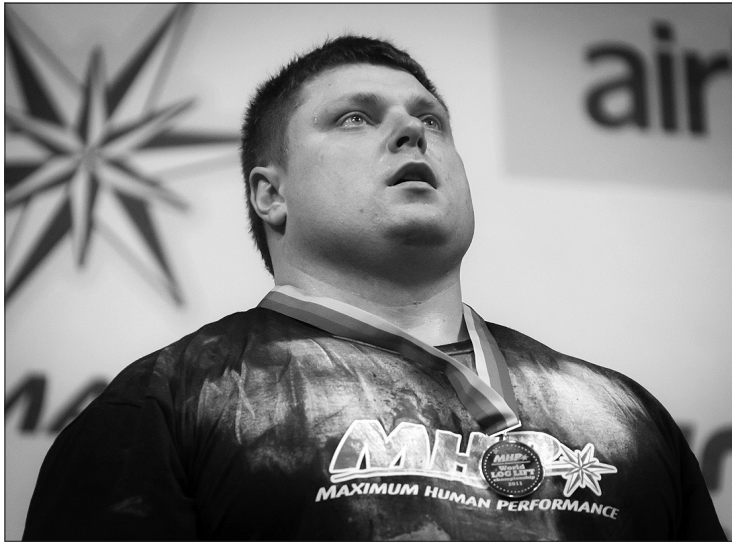
LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

GALIŪNAMS Ž. SAVICKUI IR V. LALUI - PASAULIO ČEMPIONATO AUKSAS IR SIDABRAS!

Galiūnas Ž. Savickas tapo pasaulio čempionu.

ELTA

Los Angeles, spalio 2 d. (ELTA). Los Angeles surengtame 35-ajame pasaulio galiūnų čempionate (World's Strongest Man) aukščiausias vietas užėmė Lietuvos stipruoliai - auksą iškovojo Žydrūnas Savickas, o sidabrą - Vytautas Lalas.

Finale, kurį sudarė še-

šios rungtys, 37-erių metų Ž. Savickas surinko 49 taškus. 30-metis V. Lalas atsiliko 4,5 taško.

Bronzą pelnė islandas Haftor Bjornsson, surinkęs 42,5 taško.

Nugalėtojo titulą gynęs amerikietis Brian Shaw su 40

taškų liko ketvirtas.

Po trijų rungčių, surengtų pirmąją finalo dieną, pirmavo V. Lalas. Jis pirmavo ir po penktosios rungties (40,5 tšk.). Ž. Savickas prieš paskutinę rungtį buvo antras (40 tšk.). Paskutinėje rungtyje - svorio kėlimo laipteliais varžybose - Ž. Savickas buvo antras, o V. Lalas - tik septintas.

„Tai vienas sunkiausių laimėjimų karjereje. Džiaugiuosi už Vytautą. Jis galingai pradėjo finalą ir iki paskutinės rungties išlaikė pirmaujančiojo poziciją. Vytautas vertas nugalėtojų pakylės“, - sakė Ž. Savickas.

Atrankos varžybose dalyvavo 30 galiūnų, o į finalą pateko - 10. Ž. Savickas šiose varžybose triumfavo trečią kartą. Jis pirmas buvo ir 2009 bei 2010 metais. Pernai, kaip ir 2002-2004 metais, Žydrūnas liko antras.

R. MEILUTYTĖS GARBEI ATSIKADO AUKSO SPALVOS PAŠTO DĖŽUTĖ

2012 m. rugsėjo 28 d. Plymouth mieste buvo pristatytos dvi aukso ir bronzos spalvomis perdažytos pašto dėžutės olimpinio miesto herojų - Rūtos Meilutytės ir Tom Daley - garbei. Tai leido padaryti britų karališkasis paštas.

Nors kurį laiką tęsėsi diskusijos dėl to, ar Lietuvai atstovaujantys olimpinio moterų 100 metrų plaukimo krūtine aukso medalio laimėtojai R. Meilutytei Plymouth apskritai galima įrengti vardinę pašto dėžutę, argumentai, kad R. Meilutytė šiaip ar taip yra yra Plymouth miesto įvaikintas vai-

kas, įtikino valdžios institucijas.

Pašto vadovai išlaikė ir tradiciją, kad pašto dėžutės perdažomos tik ta spalva, kokį medalį iškovojo sportininkai. Tokiu būdu R. Meilutytė savo gerbėjų laiškus galės tikrinti aukso spalvos, o kitas Plymouth koledžo studentas T. Daley, Londono olimpiados vyrų šuolių į vandenį rungtyje pelnęs bronzą, - bronzos spalvos.

Per vardinių pašto dėžučių pristatymą R. Meilutytė buvo labai laiminga. „Mes labai lauksime savo fanų laiškų ir jų minčių. Juk gauti laiškus visada labai malonu“, - teigė

15-metė čempionė.

Šios pašto dėžutės iš pradžių bus skirtos tik abiejų sportininkų gerbėjams, o vėliau tarnaus kaip pasiūlymų dėžutės gerinant Plymouth sporto objektus.

APDOVANOJO LIETUVAI NUSIPELNIUSIUS

Vilnius, spalio 4 d. (ELTA). Ketvirtadienį Prezidentė Dalia Grybauskaitė Kūno kultūros ir sporto dienos proga už Lietuvos vardo garsinimą ir nuopelnus sportui apdovanojo šių metų Europos ir pasaulio čempionatuose prizines vietas iškovojušius šalies sportininkus ir jų trenerius.

Lietuvos vadovė valstybinius apdovanojimus įteikė ir Londono olimpinė žaidynių graikų-romėnų imtynių varžybose bronzos medalį iškovojušiam Aleksandrui Kazakevičiui

Los Angeles, CA surengtame 35-ajame pasaulio galiūnų čempionate (World's Strongest Man) sidabro medalį iškovojo Lietuvos atstovas Vytautas Lalas.

ELTA

bei olimpinės plaukimo čempionės Rūtos Meilutytės treneriui britui John Rudd.

Pasak Prezidentės, atstovaudami Lietuvai ir pildydami mūsų šalies laimėjimų kraitį, sportininkai aukso raidėmis įrašo Lietuvos vardą į viso pasaulio sporto istoriją.

„Lietuvoje gausu talentingų sportininkų ir gerų trenerių. Tai liudija įvairiose amžiaus grupėse pasiekti Jūsų laimėjimai. Sportas mūsų šalyje turi gražias perspektyvas sėkmingai plėtotis ir augti, tačiau ateities

pergalėms būtina ne tik paspartinti sporto bazių statybą, bet ir pagerinti sporto finansavimą“, - sakė D. Grybauskaitė. Jos teigimu, Lietuvos sportininkų triušas treniruočių metu ir pasiaukojimas siekiant pergalių tapo pavyzdžiu ir suvienijo visą tautą.

D. Grybauskaitė įteikė 35 valstybinius apdovanojimus, penkis Prezidentės medalius ir 253 padėkos raštus. 2012 m. įvairaus amžiaus grupių pasaulio ir Europos čempionatuose Lietuvos sportininkai jau yra iškovoję per 300 medalių.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. - Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)